

Radosna MISIJSKI LIST vijest

Pomaganje nepokretnomu
Volodi otvara pitanja

Bog ne zaboravlja
svoju djecu

Blagoslovljen kamen temeljac
crkve u Kisongu

Apostolat molitve

Da kršćani u Aziji, svjedočeći evanđelje riječju i djelom, mogu promicati dijalog, mir i međusobno razumijevanje, posebno s ljudima drugih religija.

Sadržaj

Uvodnik	„A ja nis ni jempu pogledal za sobom“	3
U središtu	Naviještanje evanđelja Isusa Krista i kultura dijaloga (10)	4
Iz života naših misionara	Pomaganje nepokretnom Volodi otvara pitanja	6
	Bog ne zaboravlja svoju djecu	7
	Blagoslovljen kamen temeljac crkve u Kisongu	8
	Limeni krovovi za crkvice u Zambiji stižu iz BiH	10
Intervju	Ljubav je jača od smrti	12
Apostolat molitve	Misijska nakana za studeni	14
Vijesti iz Crkve u Hrvata	Proslava Svjetskog dana misija u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini	15
	Likovna radionica povodom Svjetskog dana misija	17
	Predstavnici Papinskih misijskih djela posjetili HKZ „MI“	17
	Obilježen Dan kruha	17
	Misionar u našoj školi	18
	Misionari u Studenicima	18
Život jednog misionara	Kroz valove Gangesa	19
Misijski velikani	Bl. Stanley Francis Rother, misionar i mučenik	21

Impressum **Izdavači:** Nacionalne uprave Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini
Glavni urednik: vlč. Antun Štefan; **Zamjenik glavnoga urednika:** mons. Luka Tunjić
Godišnja pretplata: Hrvatska 90 KN; Bosna i Hercegovina 24 KM; europske zemlje 30 EUR; Australija 40 AUD; Amerika 40 USD; Kanada 40 CAD
Tisak: Grafika Markulin, Lukavec; ISSN 1331-1204

Darove za različite misijske namjene i pretplatu *Radosne vijesti* možete slati na adrese i račune:

NACIONALNA UPRAVA PMD RH
Ksaverska cesta 12a, HR - 10000 ZAGREB
 Tel. 01/5635-055
 E-mail: missio.croatia@misije.hr
 web: www.misije.hr

Kunski žiro račun:
 IBAN: HR6323600001101542876
 Model: HR99
 u polje "Opis plaćanja" navesti svrhu uplate

Devizni račun:
 Zagrebačka banka d.d., Zagreb
 IBAN: HR6323600001101542876
 SWIFT CODE: ZABAHR2X
 Navesti svrhu uplate

NACIONALNA UPRAVA PMD BiH
Kaptol 32, BiH - 71000 SARAJEVO
 Tel./fax: 00387/33/667-889
 E-mail: missio.bih@bih.net.ba
 web: www.missio.ba

Račun u konvertibilnim markama:
 UniCredit Bank d.d.
 Račun primatelja: 3383202200897320
 Navesti svrhu uplate

Devizni račun:
 UniCredit Bank d.d.
 IBAN: BA393383204893626147
 SWIFT CODE: UNCRBA22; No. 48-32-936261
 Navesti svrhu uplate

„A ja nis ni jemput pogledal za sobom“

Za naslov uvodnika Radosne vijesti uzeo sam stih iz pjesme Suze za zagorske brege, koju je napisala Ana Bešenić (Varaždinske Toplice, 14. ožujka 1952. – Zagreb, 24. prosinca 2012.), hrvatska poetesa i autorica romana. Pjesma je prvi put izvedena na Krapinskom festivalu 1969. godine, u izvedbi Zvonka Špišića i Vice Vukova, i osvojila prvu nagradu publike i stručnog žirija.

Piše vlč. Antun Štefan

Život misionara vrlo je zahtjevan i često je ispunjen duhovnim poteškoćama. Jedna od takvih je bojazan da nisu dovoljno vrijedni u službi spasenja ljudi koji su im povjereni, zatim samoća i napuštenost. U takvim trenucima oni poželeva „pogledat za sobom“ i pronaći svoje koji su ih rodili i odgojili, svoju Crkvu koja ih je poslala i prijatelje koji ih nisu zaboravili. Kad su odlazili, „potiho su otprli rasklimanu lesu i pinklec na pleča deli“ i nisu „nigdar pogledali za sobom“. No, kad im život postane prezahtjevan, ni oni ne mogu drugačije. Bogu hvala da su takvi, jer nam i takvi savršeno dobro dođu.

Ne treba preuveličavati zahtjevnost života naših misionara. Ni nama ovdje nije lako. Uostalom, činimo koliko možemo, i oni i mi, i ne treba previše komplici-

rati. Međutim takvo objašnjenje ne donosi mir našim misionarima, jer njima je stalo do savršene predanosti Bogu i ljudima te ih samoća i nedoraslost izazovima bole, ponekad do mjere neizdrživosti. I tada poželeva okrenuti glavu i „pogledat za sobom“, prema Crkvi koja ih je poslala, i vidjeti jesu li njihovi ostali vjerni i dobro. Potrebni su Crkve koja ne gubi vrijeme i snagu na neprestane prijepore i podijeljenosti, Crkve koja živi prepuna evanđeoskoga zanosa i koja je vjerna Isusu. Kad vide da je ona dobro, pronalaze mir i hrabrost i vraćaju se natrag radosno živjeti na periferije svojeg svijeta.

I Isus je otišao potražiti izgubljene samo onda kad je bio uvjeren da su oni koje ostavlja dobro, da su vjerni i da su na sigurnome.

Piše mons. Tomo Vukšić

Razmišljanje uz Dekret Drugoga vatikanskog sabora o misijskoj djelatnosti Crkve – *Ad gentes*

Naviještanje evanđelja Isusa Krista i kultura dijaloga (10)

5.3. Misije „u kojoj kulturi“

Treći oblik revolucije tradicionalne ideje misija odvija se na području kultura, što je u posljednje vrijeme proučavao Mario de Franca Miranda. Kako on piše, zahtjev za *prilagođavanjem* kulturama čuo se uglavnom posvuda, ali se ponajviše osjećao u Africi, kao reakcija na oblik civilizacije koja je pratila misije posebice za vrijeme kolonijalizma. No nedostatnost te teorije o prilagođavanju ubrzo se osjetila, pa se počelo naglašavati potrebu *utjelovljenja* u kulturu. Kritizirana je teorija „zasađivanja Crkve“, jer da je previše povezana sa zapadnjačkim univerzalističkim konceptom Crkve, prema kojem bi se misionarsko djelovanje sastojalo u presađivanju na druge kontinente onakve Crkve kakva se povijesno, teološki, liturgijski i kanonski razvila i oblikovala u Europi. Više se sada naglašava paradigma iz *Lumen gentium* br. 13, koja ostavlja

prostora za različitosti i promiče ih pod vidom jedinstva naroda Božjega. Taj prijelaz od koncepta prilagođavanja prema ideji utjelovljenja dovodi do brojnih problema teološke naravi, koji su često povezani s društvenokulturnim pretenzijama, a ponekada i političkim. S jedne strane se priziva deokcidentalizacija kršćanstva, to jest oslobođenje od zapadnjačkog oblika kršćanstva, s nakanom da ga se učini spremnijim za druge kulture, bez posredovanja kolonijalne kulture, a s druge se strane osjećaju poteškoće u postupku pročišćavanja, jer se nikada nije došlo do čistog stanja, budući da je evanđelje izvorno umotano u tjelesno-kulturnu odjeću židovstva. Time se došlo u srce inkulturacije s teškim pitanjem: Kako neki poseban povijesni događaj, koji ima univerzalnu vrijednost, može biti emancipiran od onoga što ga je učinilo mogućim i kako može biti odvojen od svojih višestrukih povijesnih recepcija,

koje su jedini putevi pristupa da ga se upozna? *Evangeli nuntiandi* zato govori o evangelizaciji kultura, jer se evanđelje ne poistovjećuje ni s jednom kulturom, već nudi kriterije za izradu novih sinteza, novih humanizama, a temeljni kriterij jest prioritet istine evanđelja u odnosu na kulture, budući da ni jedna nije savršena.

U spomenutom kontekstu nije dovoljno obraćenje pojedinih osoba, već je potrebno također obraćenje kultura. U tom pogledu indijski teolog Michael Amaladoss govori o potrebi da se ide s onu stranu inkulturacije, bilo u smislu da je evanđelje uvijek opskrbljeno protukulturnim nabojem, koji nema nakanu razoriti kulturu, nego ju preoblikovati, bilo u smislu da ni jedna religija ne može imati isključiv odnos s bilo kojom kulturom, već su sve religije pozvane da zajedno nadahnjuju kulturu, u dijalogu.

Pod dojmom neuspjeha kršćanstva u Aziji, javlja se teorija da je to

posljedica činjenice da je latinsko kršćanstvo odvojilo religiju od kulture. Prema pisanju Aloysiusa Pierisa, ono što je stvarno potrebno nije inkulturacija, nego dereligionizacija, kao što se dogodilo s budizmom, koji se prilagodio ne samo različitim kulturama, nego i različitim religioznostima azijskih naroda. Kršćanske misije su, naspram tomu, bile neka vrsta deinkarnacije: ne može se presaditi europsko kršćanstvo u Aziju prije negoli se razbije vaza u kojoj je zasađena ta biljka. Nitko međutim nije imao hrabrosti razbiti grčko-rimsku vaz u kojoj kršćanstvo već stoljećima samo preživljava u Aziji.

Danas je inkulturacija međutim pozvana također na teško sučeljavanje s procesom globalizacije, koja relativizira odnos evanđelja s pojedinim kulturama i promiče *mondijalizaciju* kultura. Nastaju transkulturni oblici i s visoka se počinje gledati na lokalne kulture i međukulturne odnose. Stoga je sve češće pitanje: Koju kulturu evangelizirati; odnosno, što u tom novom stanju stvari znači inkulturacija? S druge strane, pretjerana *kontekstualizacija* teologije riskira lokalističke i plemenske posljedice, koje dovode u krizu apostolicitet i katolicitet kršćanske vjere, to jest njezinu vjernost izvorima i

njezinu raspoloživost i otvorenost u pogledu budućnosti.

Uz te spomenute teorije, u novije vrijeme, prema prikazu Ilarije Morali iz 2014. godine, pojavljuju se još neke. Tako, npr., Jose Panadan, koji bi mogao biti indijski isusovac, koristeći neke odlomke iz saborskih tekstova, piše o mogućnosti da kršćanin ima čak „dvostruk ili mnogostruk vjerski identitet“, ali u naslovu svojeg teksta taj teolog postavlja retoričko pitanje i teološku dilemu: bi li to bio misijski problem ili projekt.

Na španjolskome govornom području, Paolo Suess smatra da je Drugi vatikanski sabor otvorio mogućnost „spasenjskog priznanja nekršćanskih religija“ te da se razlikovanje između krštenih i nekrštenih ne bi više sastojalo u posjedovanju spasenja. Tako bi se na Saboru dogodio prijelaz „od spasenjskog monologa prema međureligijskom dijalogu“. To bi kao rezultat imalo različite posljedice, također u tumačenju pojma misija. To jest ne bi se više radilo o misijama *ad gentes*, nego o misijama *inter gentes*.

Jonathan Tan, iz Malezije, također piše o misijama *inter gentes* i smatra da teologija misija saborskog dekreta odražava viziju tipičnu za europskog misionara: donijeti Krista nekrštenima i zasaditi

Prema pisanju Aloysiusa Pierisa, ono što je stvarno potrebno nije inkulturacija, nego dereligionizacija, kao što se dogodilo s budizmom, koji se prilagodio ne samo različitim kulturama, nego i različitim religioznostima azijskih naroda. Kršćanske misije su, naspram tomu, bile neka vrsta deinkarnacije: ne može se presaditi europsko kršćanstvo u Aziju prije negoli se razbije vaza u kojoj je zasađena ta biljka. Nitko međutim nije imao hrabrosti razbiti grčko-rimsku vaz u kojoj kršćanstvo već stoljećima samo preživljava u Aziji. Danas je inkulturacija međutim pozvana također na teško sučeljavanje s procesom globalizacije, koja relativizira odnos evanđelja s pojedinim kulturama i promiče mondijalizaciju kultura.

Crkvu među narodima. On smatra da je takvo saborsko razmišljanje plod kolonijalnog razumijevanja misija, što je karakteristično za zapadnu misao. Ta teologija, prema njegovu mišljenju, u međuvremenu je nadvladana kao logična posljedica prisutnosti i djelovanja Riječi i Duha u drugim religijama.

Indijac Roy Lazar u svojim spisima predlaže „uzajamnu evangelizaciju“ kao alternativan oblik onomu tradicionalnomu. To jest, poslanje azijskog kršćanina trebalo bi se sastojati u uzajamnoj razmjeni poruke i vrjednota s članovima drugih religija, da bi se hodilo zajedno, svatko svojim putem, prema cilju božanskoga, koje se shvaća prema vlastitoj religijskoj predstavi. Dijalog je s pripadnicima drugih religija dakle tim više potreban da bi kršćanin mogao „uzajamno“ i „zaузвrat“ primiti dodatno svjetlo i dodatne istine od svojih sugovornika i od njih tako biti „evangeliziran“.

UKRAJINA
– s. Ivančica Fulir

Pomaganje nepokretnomu Volodi otvara pitanja

Poslije nedjeljne sv. mise prilazi nam jedna župljanka i govori: „Moja kći bila je u jednom udaljenom selu i vidjela bolesnika i cijelu večer je plakala. To što je vidjela nije ljudski.“ Nismo razumjele baš sve što nam je rekla, ali bila je spremna otići s nama k tomu bolesniku, jer nismo znale gdje se to selo nalazi i kako se onamo ide.

Nakon polja i šume evo nas u pravoslavlanskom selu od 100 kuća. Ušle smo u ljetnu kuhinju, gdje bi trebao biti bolesnik. Imale smo što vidjeti. Majčice draga, priteci nam u pomoć, ali odmah! Muškarac u 50-im godinama, nepokretan, sa slomljenom kralježnicom i prekriven ranama, muhama, mušicama, komarcima, na prljavu krevet. Ručkom ne može otjerati muhe sa svojeg lica, očiju, usta. Dolazi njegova žena, vidno alkoholizirana, i govori da će on umrijeti. „Zašto će umrijeti?“ pitamo. „Doktori su rekli da mu nema spasa i poslali su ga doma umrijeti.“ „A kad je to bilo?“ Odgovara: „Prije tri mjeseca.“ I on odgovara da čeka da umre. „Pa što vam je?“ „Pao sam i slomio kralježnicu.“ „I što vam je još?“ „Ništa, ne mogu ustati i čekam da umrem.“ „Pa ljudi Božji, od toga se ne umire!“ Zbunjeno nas gledaju.

S. Jožica traži ženu da donese vodu da operemo Volodu. Čudi se ona: „Ma ne treba, danas je nedjelja, ja sam ga oprala.“ „Kad ste ga oprali?“ pitamo. „Njegova koža je kao ljuska od ribe. Prije tri mjeseca možda?“ S. Jožica se bori s njom da dobijemo toplu vodu, dok ja pokušavam pobiti sve te silne muhe u prostoriji,

koje plaze po bolesniku, a onda i po nama. Smije mi se žena: „Pa što to radite? Njemu ne smetaju!“ „Čudno. A vama? Kada vam je sjela na lice, potjerali ste ju. Vama smeta, a njemu ne. Muhe plaze po njemu, po njegovim ranama, potom po stolu s kojega jedete vi i vaši unuci. To je sve puno bakterija. Svi ćete se zaraziti!“

Toliko je pijana da ništa što smo rekle nije mogla, niti htjela razumjeti. Novi šok smo doživjele kada smo vidjele da ima urinarni kateter koji nije mijenjan puna tri mjeseca! E od toga može umrijeti, pitanje je dana, ako već ne i sata da dobije sepsu i potom će stvarno biti gotov. Pitamo ga pije li vodu. „Pa kad mi daju, pijem.“ Žena odgovara: „On nije žedan.“ „Kako nije žedan – vani je 30 stupnjeva Celzijevih!“ Pri tom prvom posjetu nismo ga mogle dokraja niti okupati. Promijenile smo posteljinu, obradile rane po tijelu. No što dalje? Ponedjeljak će biti pametniji.

Ima slomljenu kralježnicu, kako da ga prevezemo k doktoru u grad da mu promijeni kateter? U auto ga ne smijemo stavljati jer ne znamo kakav je prijelom. Kako ćemo dalje s njim? Kako mu pomoći? Ono jednokratno nije dovoljno.

Razgovaramo tako na parkiralištu tržnice u Perečinu, kamo smo stigle u nabavu. Isuse, daj nam pokaži put. Nisu prošle ni dvije minute kada ispred našeg auta prolazi naša sumještanka, inače neurologinja u perečinskoj bolnici. Otpratila nas je do jednog urinokirurga, kojemu smo ispričale situaciju. Obećao je otići k bolesniku besplatno ukoliko ga odvezemo i vratimo u bolnicu ujutro prije njegova radnog vremena i kupimo novi kateter. Nema problema. Ljudi se čude u selu kako smo tako brzo našle liječnika i to voljnoga doći doma k bolesniku. E ne znate vi koliko Isus ljubi patnike i koliko se brine za njih.

Nastavile smo obilaziti Volodu. Tako je sretan kada dođemo. Govori: „Mislio sam da ću umrijeti, a sada znam da neću. Dodite češće!“ E Volodu, molite se za naša zvanja, pa će nas biti više i moći ćemo dolaziti češće. I tako vježbamo s njim, a jedan dan, kad sam mu podignula ruku, on

KONGO

– fra Ilija Barišić

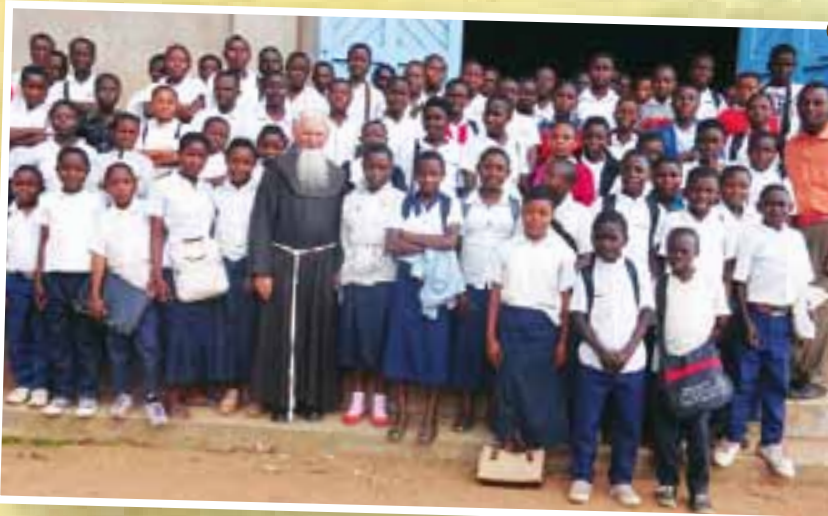
Bog ne zaboravlja svoju djecu

Poštovani prijatelji misija, želim s vama podijeliti svoje redovite i svakodnevne susrete u svojem misijskom djelovanju u ovo zadnje vrijeme.

vikne: „To me boli, nemojte dalje!“ „Volodo, slava Bogu da boli“, vikne s. Jožica. Žena (taj put gotovo trijezna) čudno nas gleda i kaže: „Vi hoćete da njega boli?!“ „Pa to znači da mu živci u rukama nisu dokraja presječeni. Ima osjet! Dosada ga nije bilo.“

Kako su tjedni prolazili, tako je i malo-pomalo Voloda došao do faze da može sjediti u invalidskim kolicima, koja smo uspjele nabaviti, a noge može malo sam pomaknuti. Ruke još ne može, ali prste na rukama može. Dalek je još njegov put i pitanje je hoće li ponovno hodati, ali da može sam sjediti kad ga se posjedne i da si sam može uzeti čašu vode, već smo planinu pomaknuli. A što je bilo potrebno? Samo malo Isusove ljubavi i pažnje nas sestara. Žena mu sada češće donosi vodu i hranu, muha više toliko nema u prostoriji. I dalje ju znamo pronaći pripitu, ali rjeđe nego u početcima. Pitaju nas zašto im pomažemo i zašto ne tražimo novce zauzvrat, kao i tko su zapravo redovnice. Zar je naš Bog uistinu tako dobar? Polako Isus priprema njihova srca da ga prime. Biti posrednik na tom putu i iskazivati njegovu ljubav trpećima – nema ljepše stvari na ovom svijetu.

Mama Mateso Kavira, žena od svojih 45 godina, nekako priprosto odjevena, stidljivo me zamoli za diskretan razgovor, baš uoči blagdana Uzvišenja Sv. križa. Kad smo sjeli u govornicu našeg samostana, gleda me nekako sažalno, gotovo sa strahom.

Budući da ju prvi put vidim, pitam ju kako se zove i odakle dolazi. Kaže da sada boravi u našoj župi, a da je izbjeglica iz Župe Mbao. U toj su župi kidnapirana tri svećenika i nestala u šumi, pa je župa zatvorena zbog stalnih pokolja...

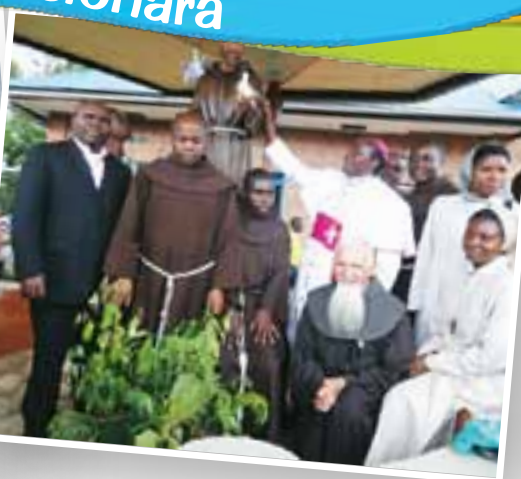
Umjesto daljnjeg razgovora, ona udara u plač i jecanje. A nakon malo vremena, kao da se ohrabri:

„Ti si svećenik, misionar, pa ti mogu slobodno sve reći. Moj muž, Muhindo, i ja, Mateso, vjenčali smo se u Crkvi. Bog nam je dao mir i blagostanje u obitelji. Živjeli smo uzgajajući kakao. Bog nam je dao milost da rodimo 11-ero djece. Neki su išli u srednju, a neki u osnovnu školu. Međutim... (Opet suze.) Bilo je to na blagdan našeg mučenika blaženog Izidora Bakanje (12. 8. 2017.)

predvečer. Vojna banda koljača iz šume napala je naše selo i našu obitelj. Svi smo, nažalost, bili u kući. Oca i jednog nam sina zaklaše noževima, odrezaše im glave, pred nama svima! Ostali smo skamenjeni i bez daha... A onda, da nas 'razvesele', počeli su šutati dvije glave i zovu djecu da im se pridruže u igri.

Mene i jednu nam kćer obešćastili su i silovali... Onda su djecu svukli do gola i prisilili ih da pužu po zemlji do zahoda. Ondje su jedno dijete od pet godina svezali i naglavačke bacili u zahodsku rupu. (Opet jecanje i plač.) Sve su opljačkali, sve kuće u selu spalili... Preživjeli su se razbježali. Eto, sad sam ovdje kod vas s osmero djece...”

Dakako, i meni su suze navrle na oči. Ostao sam bez riječi. Nakon nekoliko dana došla je s djecom. Teško mi je bilo govoriti. Zapazih da me jedan dječak (oko 13 godina) stalno gleda i fiksira. Upitah ga kako mu je ime i što bi želio učiti i u životu postati.

lu. Od početka ove školske godine upisali smo ih sve petero u našu osnovnu školu i uvjereni smo da će se Božja providnost pobrinuti za njihove kumove. Bog ne zaboravlja svoju djecu. Njemu nitko nije „iza leđa“.

„Hvaljen budi, Gospodine moj!“ po svima malenima i zaboravljenima, po kojima nam objavljuješ svoju prisutnost, svoju ljubav i svoje milosrđe!

Mama Josipa i njezin siroćan

Na blagdan sv. Franje Asiškoga, u predvečerje, gosti su se upravo razišli, a djeca još plešu, trčkaraju, galame i beru „mrvice“. Baš sam bio umoran.

Uto dođe mama Josipa. Poznajem ju jer je u pjevačkom zboru majki. Otmjena je gospođa, predstavi se lijepo, a onda nakon duboka uzdaha reče: „Došla sam vas zamoliti da pomognete jedno moje siroče. Mali bi trebao započeti 3. razred osnovne škole. Nema ni oca ni majke, ni brata ni sestre.

Izbjeglica je iz Župe Muhangi. (I u toj su pokrajini trajni pokolji i neredi.) Dvije godine bio je kod naših susjeda. Naš susjed, iako pijanac, potajno je dječaka slao u školu. Ali žena mu, naša susjeda, dječaka nije mogla podnositi. Svaki dan ga je tukla, nije mu dala jesti. Dječak je pobjegao i otišao lutati po ulicama grada Butemba. Pošla sam ga tražiti. Sreća što se još nije bio uklopio u bandu uličara. Dovedla sam ga u našu kuću.

„Mi ćemo ga hraniti i odijevati, a vi ga školujte“, završi gospođa, ustane i pođe van. „Idi k ravnatelju naše škole,“ rekoh joj, „neka ga upiše na naš popis kumčadi!“

Dragi dobročinitelji i prijatelji misija, dragi kumovi i kume naše siročadi, poštovani čitatelji *Radosne vijesti*, prepoznati Božji pohod i Božju prisutnost u našoj svakidašnjici i u svakom ljudskom biću, živjeti Božji „danas“ u osobnom životu, to je ispunjenje **one zadnje poruke** koju nam uskrslu Isus Krist upućuje i ostavlja u nasljedstvo: „Evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta!“ (Mt 28, 20)

godine zajedno sa svećenikom Charlesom. Oni su odvedeni u šumu – i eto, do danas ni traga ni glasa o njima. Tog popodneva prošetali smo se s druge strane puta koji prolazi pokraj naše misije.

Pokušali smo se spustiti malom stazom prema jednom potoku koji protječe kroz Uvalu koza. Uvala je poznata po odronima i mnogim smrtnim slučajevima. Svakako, nitko pametan ne bi ondje gradio kuću. Staza strma, skliska, baš opasna za starije i nevješte. Veremo se pokraj novosagrađene kuće od pruča i blata. Rekao bi čovjek da je to baš „Bogu iza leđa!“

Skupina djece nas spazi i svi pobjgoše nekamo u stranu. Kolega, koji je iz plemena Munande, dakle govori njihov dijalekt, zove ih da nas dođu pozdraviti. Troje mlađih pobjgoše još dalje. Stariji dječak, koji ima kojih 12 godina, stade pa nas gleda. Kaže da nikada nije vidio bijelca izbliza. Poplašili su se da smo vojska „Monusco“.

Sreća je da sam u zatvorenu kišobranu imao vrećicu bombona. Izvadim i dadnem mališanu da podijeli i drugima. On ode do njih pa im veli: „Onaj naš, to je naš ujak, a bijelac je svećenik u onoj crkvi na putu.“ Uto se pojavi njihova majka. Ona nam se približi. Nedjelja je ali sve petero djece su prljava i poderala, a glave su im pune krasta.

Vele da još nisu bili u crkvi jer da se boje i stide izići na put gdje se druga djeca igraju. Otac im je umro prije tri godine od malarije. Ostalo je sedmero djece s majkom. Imaju malu njivicu, gdje dvije starije kćeri uzgajaju manioku. Majka je dijabetičarka, loše se osjeća. Od petero muške djece nijedno ne ide u ško-

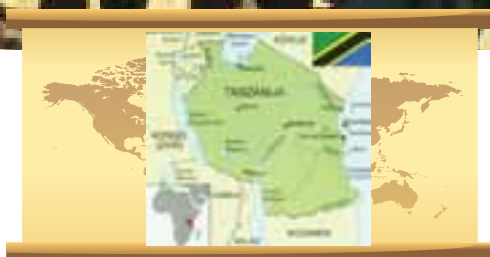
Dječak, bez oklijevanja reče: „Želim biti odmetnik *Mayi Mayi* i osvetiti krv svog oca i braće.“ Majka ga povuče k sebi, a on se prkosno odmače: „Pusti me!“ I primače se k meni. Spontano sam ga zagrio i pokušao ga utješiti. Nas dvojica ćemo se sutra opet vidjeti nasamo.

Sad je u našoj osnovnoj školi, u 5. razredu. S drugima se sprema za prvu pričest. Jednog dana poslije nastave došao me pozdraviti. Vidim da se osjeća sigurno i djetinjski intimno. Veli mi da će poslije prve pričesti ući u pokret mladih „Križari euharistije“ te da želi biti ministrant, tako će mu Bog dati snage da oprost koljačima i da će moliti za njihovo obraćenje. Preuzeli smo brigu za školovanje sve osmero djece.

Tih dana nisam imao fotografski aparat. Tim bolje. Ali slika tih susreta ostaje trajno utisnuta u moje misionarsko sjećanje.

Djeca se stide zbog siromaštva

Kada nedjeljom popodne nema kiše, redovito prošetam kroz neko obližnje selo. U Nedjelju Božjeg milosrđa išao sam zajedno sa svećenikom Akilimalijem, našim susjedom, koji je kidnapiran 16. srpnja ove

TANZANIJA
– don Velimir Tomić

Blagoslovljen kamen temeljac crkve u Kisongu

Uz treću obljetnicu Misije Kisongo, u Tanzaniji, blagoslovljen je 17. rujna 2017. kamen temeljac crkve čija će gradnja značiti radost mještanima, a prigodu dobročiniteljima za dobro djelo na slavu Božju. Budući da je baraka u kojoj je slavljeno bogoslužje već dugo bila premala da primi sve vjernike, misionari Velimir Tomić i Bernard Marijanović pristupili su gradnji.

Logično je bilo početi barem razmišljati o pravoj građevini koja će biti dostojna svetih čina. Tako smo prije jednu godinu počeli kontakte s arhitektima, a taj dio projektiranja nove crkve bio je Bernardov posao, kao i zadaća oko izgleda crkve, koja će imati oblik križa. Sve to vrijeme čekali smo na prenošenje vlasništva zemlje na biskupiju i našu misiju, kao i prenamjenu tog

terena. Dobro smo se istrošili na to i građevinsku dozvolu. Napokon je sve je bilo gotovo u lipnju ove godine, a blagoslov kamena temeljca obavili smo 17. rujna ove godine, na treću godišnjicu naše misije. Tad je naš nadbiskup s nekoliko svećenika i našim gostom, vlč. Matom Drljom, iz Vrhbosanske nadbiskupije (koji je ujedno bio i predstavnik naše domovinske Crkve,) bla-

goslovio kamen temeljac, na radost mnoštva naroda, a posebno na radost nas misionara! U samom obredu sudjelovali su i brojni gosti, koji su svojim darom pomogli da, ako Bog da, uskoro započne gradnja i temelja crkve.

U našem planu je gradnja u četiri faze – prva faza su temelji, druga stupovi i zidovi, treća krov i četvrta fasada, zatvaranje i pod. Ostatak,

unutarnje opremanje, bit će kako Bog da! Bitno je da se uđe pod krov, a onda kako bude.

Procjena troškova za te četiri faze iznosi nešto više od 300 000

eura, dok bi potpuno dovršenje radova moglo doseći i 500 000 eura. No to se ovdje nikad ne može sa sigurnošću tvrditi, jer je domaća valuta danas ovakva, a sutra onakva, dok se cijene materijala često mijenjaju.

U crkvu bi moglo stati nešto manje od 1000 ljudi, a građevina bi imala oko 800 kvadata. Sada imamo više od 1500 vjernika, s tim da se broj stalno povećava, jer to je mlada crkva i brojne su obitelji, pa, ako Bog da, ubrzo će i ona biti mala, ali velika uspomena na našu domovinu i dobrotu Kristovih vjernika iz drugih krajeva svijeta! Bitno nam je i raduje nas da se i domaći ljudi ponose što su katolici. I oni sudjeluju prema svojim mogućnostima i zaslužuju našu pomoć, koja već pristiže.

Uvijek je najbolje i najlakše slati pomoć posredstvom naših ureda Papinskih misijskih djela u Zagrebu i Sarajevu, a na našoj mrežnoj stranici, www.misija-kisongo.com, također postoji broj našeg misijskog računa u banci, poručuje Velimir Tomić, koji zajedno s misionarem Bernardom Marijanovićem i ostalim vjernicima zahvaljuje svima koji su pomagali i pomažu njihovu misiju, ističući da su svi dobrotvori uvijek u njihovim mislima i molitvama.

ZAMBIJA

– don Boris Dabo

Limeni krovovi za crkvice u Zambiji stižu iz BiH

Jedna po jedna, ne baš odmah, ali ipak, nakon dvije godine pripreme otkad je projekt gradnje crkvice započeo, evo se sad ostvaruje ono što su prijatelji misija u Bosni i Hercegovini skupljali i darivali tijekom 2016.: otvaramo i blagoslivljamo četvrtu od ukupno šest područnih crkvice koje su imale sreću dobit krov. A odakle? Iz daleke Bosne i Hercegovine!

Čim smo, naime, od prethodnoga nacionalnog ravnatelja Papinskih misijskih djela za BiH, Ivana Štironje, dobili prijedlog da bi prijatelji misija u BiH skupljali 2016. godine za neki projekt u našoj misiji, nismo mogli propustiti tu prigodu, pa smo im odmah ponudili šest projekata, od kojih su oni odabrali dva. Prvi odabrani projekt bili su limeni krovovi za područne crkvice u misijama Ndjoko i Nawinda, a drugi hrana za školsku djecu u Nawindi. I jedan i drugi projekt već je u tijeku i već se ostvaruje, tako da djeca već dobivaju redovite obroke – tri na dan.

U rujnu smo tako otvorili i blagoslovili drugu crkvicu s limenim krovom, a još su četiri u izgradnji za koji mjesec, to jest prije počet-

ka kišne sezone, i te preostale četiri trebale bi biti pokrivene.

Limeni ili travnati krov?

Nije da ja limene krovove previše volim. Bolji su mi oni travnati, jer ljepše izgledaju i manje je vruće ispod trave. Osim toga travnati krov, nama koji dolazimo iz Europe, budi neke davne osjećaje, više podsjeća na onu sliku Afrike koju smo si zamišljali i doima se nekako romantično. No za ovdašnje je ljude limeni krov neusporedivo bolji. On je znak napretka, izlaska iz onoga što je nekada bilo i znak je da su otišli naprijed. Neće više trebati svakih nekoliko godina mijenjati travu, što nije baš lak posao, a k tomu više neće biti opasnosti da travnati krov izgori i tako uništi cijelu crkvu. Zna se

dogoditi, iako ne baš tako često, da neki "lud", možda piroman ili neprijatelj, namjerno potpali krov i nestane. Dugo su me molili neka pokušam tražiti pomoć za krovove – i eto, i to je došlo na red. Nakon duga vremena travnatih krovova taj znak napretka, možda i "civilizacije", stigao je od vjernika iz Bosne i Hercegovine. Neka im je hvala, kao i njihovim misijskim animatorima, i neka Gospodin umnoži svoje blagoslove na njima!

Sudjelovali gosti iz Hrvatske

U rujnu je dakle bio blagoslov nove limenim krovom pokrivene crkve u selu Samisisi, dva sata vožnje od Misije Nawinda. Budući da sam u to vrijeme imao pet gostiju iz Hrvatske, i oni su sudjelovali u veselju otvaranja i blagoslova crkve. Došli su još i gosti iz okolnih

sela, pa je višednevno slavlje bilo još svečanije. Hvala Bogu da u žitnicama još uvijek ima hrane, pa nije bilo gladi. Moji gosti iz Hrvatske sve su brižno snimali, da im ni jedan detalj ne promakne.

A bilo je puno onoga što ih je zanimalo, poput dočeka svećenika i njegove pratnje. Naravno, uz bubnjeve i ples dobrodošlice te obvezno rukovanje, jer je svatko želio stisnuti ruku gostiju te je rukovanje potrajalo.

Snimali su ton i sliku vesela pjevanja za vrijeme liturgije te red krštenika, njih 48, kako je nabrojila sestra Augustina, sklapanje ženidbe, zatim ručak za goste u kolibi uz puru i prismok koji se našao, pokušaj jedenja s prstima, to jest bez vilice, pa povratak i uzbudjenje pri prijelazu rijeke Kwembe preko nedovršena mostića. Posebna je atrakcija za goste iz Europe

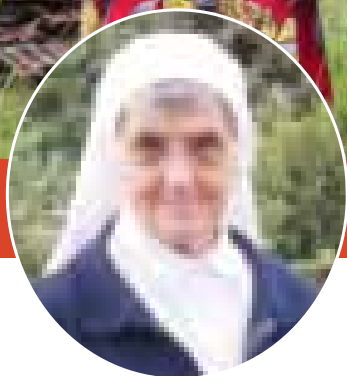
bio način kako oni spremaju palentu u velikim kotlovima, posjeduju u skupine i zajedno jedu iz jedne zdjele. Jasno, ne treba im pribor za jelo.

Podijeliti radost

Tu radost koju su imali ljudi u Samisisi, zatim djeca u Nawindi, koja bez gladi pohađaju školu i stanuju u misiji kao i mi misijski djelatnici, želimo podijeliti s vama koji ovo čitate, osobito s onima koji su sudjelovali u skupljanju za potrebe misija Ndjoko i Nawinda 2016. godine. Lijepo je biti sudionik u dobrom djelu, jer smo tada sličniji našem Stvoritelju, koji je sama dobrota.

Napominjemo da ima još nekoliko crkva koje trebaju krov, a djeca koja imaju hranu ove godine, bit će gladna i u godini koja slijedi. Pozdrav!

**S. BLAŽENKA BARUN,
DR KONGO**

Ljubav je jača od smrti

Sestra Blaženka Barun redovnica je iz družbe Školskih sestara franjevnika, splitske Provincije Krista Kralja, koja 42 godine djeluje u Demokratskoj Republici Kongo.

? Kako je biti misionar u DR Kongu?

! Znamo da je Isus došao spasiti cijeli svijet, no bezbroj je onih koji još ne znaju za njegov dolazak, da je on Spasitelj. Kao što su i nama navijestili Krista i radosnu vijest, Gospodin daje misionarska zvanja da ga netko navijesti i njima. Redovnički je stalež posebno otvoren prema svemu potrebnom za spas duša. Pojedinci imaju želju ići u daleki svijet da bi pomagali ljudima da bolje žive i da upoznaju Isusa Krista. Samim time upoznaje se Boga i njegovu ljubav prema nama, širi se ljubav prema bratu čovjeku te se živi na drugačiji način, pozitivno i radosno do te mjere da se postaje spremnim dati život za radosnu vijest. U misiji u kojoj živim doživjela sam da se ljudi koji su upoznali Krista nisu bojali smrti kad su došla ratna vremena i nesigurnost, jer su znali da ih čeka netko tko ih ljubi s kim će živjeti vječno. Tko onda ne bi htio takvu radosnu vijest navijesti ljudima?

? Kako je izgledao DR Kongo kad ste onamo došli?

! U DR Kongu susrela sam divne ljude, zdravu djecu prirode, koja su duboko religiozna. Nisam našla bezvjernike koje bi trebalo uvjeravati u postojanje Boga i to da su sami Božja stvorenja, ali su zato imali potpuno krivi pojam Boga. Njihova je religija animizam. Budući da u životu ima i dobra i zla, ljudska je mašta stvorila dobre bogove, koji pomažu ljudima, i zle bogove. Njihov život je plemenski, imaju svojeg poglavicu. On je gospodar svega, svojevršno božanstvo pred kojim vladaju strah i pokornost. Isto tako i dobra i zla božanstva imaju svojeg poglavicu, koji u potpunosti odgovara našem Bogu. Svemoguć je, sveznajući i dobar, a s obzirom na to da kao vrhovni bog ne može razbijati glavu ljudskim nevoljama, brigu o tome vode manji bogovi. Stoga im je veliko otkriće da je Bog samo jedan, da je Otac te da njegova veličina ne predstavlja udaljenost od ljudi. Naprotiv, to je očinstvo koje se brine za ljude, pa rješenja za nevolje ne treba tražiti kod vrača, na što domaće ljude upućuju zli bogovi, navodeći ih na krivi put. Da je

Bog u svojoj ljubavi prema čovjeku otišao tako daleko da je i sam postao čovjek, Isus Krist, to im je pak potpuna novost. U DR Kongu naišla sam na religiozne ljude željne istine, a i kao kateheta isto sam doživjela u očima djece, odraslih katekumena i mladih koji se spremaju za bračni i obiteljski život. Ono što im mi kažemo, oni zapravo već ranije nose u srcu. To je poziv misionara.

? Osjećaju li se još uvijek posljedice rata?

! Ondje je život potpuno drugačiji od onoga razvijenog dijela svijeta; veliko je siromaštvo, zapuštenost, nema struje ni higijene, mnogo je ljudi nepismeno, ali uz evangelizaciju i te su se stvari promijenile. Od početka evangelizacije do danas, cijelo jedno stoljeće, DR Kongo je narastao do te mjere da na svim područjima ljudskog života – religiji, kulturi, obitelji i drugima – može uzeti sudbinu u svoje ruke. Nažalost, velike svjetske sile, koje su ranije iskorištavale lokalni narod kolonizacijom i diktaturom, sad su nametnule rat da bi bez skrupuloznosti i dalje iskorišta-

vale prirodna dobra po kojima je DR Kongo poznat. To je nevolja današnjeg svijeta – umjesto zapuštenosti, gladi i neznanja, ljudi sada gladuju od straha, od prognanstva, od nesigurnosti hoće li se itko živ vratiti kući nakon što iz nje izađe. Narod je prožet stvarnom vjerom i gleda na Kristov život i muku prepunu patnje i križa. Kršćanstvo se proširilo do te mjere da je DR Kongo postao zemlja sa 60 % katolika, potpuno prožeta euharistijskim i marijanskim duhom. Žeđa se za sakramentima i boljim životom te se zna da je Bog jedini koji to može dati. Narod živi od vjere u koju se pouzdaje, crkve su pune, ima svećeničkih zvanja, a obitelj je svetinja, koja voli djecu i potomstvo. Zemlja cvate u pogledima vjere i nataliteta jer se uzda u Boga koji spašava i daje život. Za tih svih godina provedenih ondje, uključujući i dvadeset godina rata, doživjela sam da je ljubav uistinu jača od smrti i mržnje.

Jedino Crkva stoji uz narod

? S obzirom na mala ulaganja u razvoj DR Konga, Crkva je jedina koja aktivno mijenja stvari?

! Crkva jedina stoji uz narod, diže za njega glas i za njega radi. No, kako god tomu narodu bilo loše i što god mu je oduzeto, nitko mu nije oduzeo radost. Oni žive u nadi, duboko su religiozni i ne boje se smrti. Za ovozemaljski život imaju izreku: „Prolazimo li, prolazimo – samo smo prolaznici.“ Hrvatskomu bih narodu htjela poručiti da, kao i afrički domorodci, ne gubi nadu i pouzdanje u Boga, jer se neće pokolebati onaj tko se uzda u Boga. Svima to od srca želim, a i sama svakoga dana molim da mi Gospodin to udijeli kao što je udjeljivao i u najvećim opasnostima sve ovo vrijeme, zahvaljujući vašim molitvama. Molitva je ono najvažnije što nam treba da bismo sami mogli živjeti ono što naviještamo. Kada sami ne možemo izaći na kraj sa stvarima, uz riskiranje i Gospodina, sve se završi bez straha. Uistinu smo doživjeli da je Bog u nevolji najbliži. Ničega što smo ostvarili ne bi bilo da ljudi ne mole za nas i ne pomažu nam.

? Treba li se puno putovati da bi se došlo do crkve?

! Sad je drugačije nego kako je bilo prije 45 godina. Kad smo tek došli, bili smo skupina od dva svećenika i tri sestre, nemoćni protiv planina i ogromna područja koje nas je dočekalo. Naše prve dane živjeli smo s naro-

dom – sve je počelo pod vedrim nebom. Kad su ljudi čuli radosnu vijest, i sami su željeli živjeti po njoj, tako da je uz pomoć Božje providnosti, za dvije-tri godine, brzo sagrađen pastoralni centar. Narod i dobročinitelji koji su surađivali s nama po brdima su gradili kapele, škole i dvorane za vjeroučitelje. Uz našu malu misionarsku grupu, bilo je i 80 katehista, koje smo osposobili i s kojima smo obilazili narod po planinama. Uz Božju providnost i suradnju dobročinitelja omogućeno je da se kupi ono što je bilo nužno, tako da danas naše područje cvate. To je znak da je evangelizacija stvorila sasvim drugačije uvjete života – kako u školstvu, tako i u mogućnosti pristupanja euharistiji i ostalim sakramentima. Misionari sada odlaze samo u posjete, a katehisti samostalno obavljaju puno toga za razvoj evangelizacije i kulture, dok su učitelji svi domaći. U misiji koju su započeli franjevci iz Splita sada postoje četiri župe, u kojima djeluju domaći franjevci.

Budućnost je u domaćim duhovnim zvanjima

? Zašto je bitno Djelo sv. Petra da bi se školovali domaće svećenike i domaće časne sestre?

! U tome je budućnost. Moramo misliti o tome tko će nastaviti ono što smo mi započeli. Odgojiti urođenički pomladak trenutno je najveća briga biskupa i redovničkih zajednica. Nije stvar samo u tome da misionari trebaju odgojiti domaće svećenike da služe misu, potreba je i za domaćim liječnicima, medicinskim sestrama te učiteljima. Trenutna ravnateljica škole je redovnica, koja ima gotovo 20 učitelja Kongoanaca. Evangelizacija vodi brigu o svim ljudskim potrebama, da bi se vodio život dostojan vjernika i čovjeka.

? Koliko trenutno ima vaših sestara i gdje živite?

! Sve smo u istoj nadbiskupiji, u kojoj postoje četiri misijske postaje i četiri misijske zajednice. Osam nas je sestara misionarka. Imamo šesnaest zavjetovanih redovnica, dvije novakinje, šest postulantica i 15 kandidatica, koje vrše kandidaturu prve, druge i treće godine. Tako da nas je 40, u četiri misijske postaje.

Za rata i nereda ste i vi i vaše sestre imale više prigoda za povratak. Kako to se niste vratile?

I same se pitamo odakle ta snaga. Najteže je bilo donijeti odluku kad smo vidjele što nas čeka – panika, strah i ubija-

nje – no odlučile smo dijeliti sudbinu s narodom. Vezala nas je misao o naviještanju raspetog Krista, no njega je trebalo i svjedočiti. Uzor nam je bio bl. Alojzije Stepinac, koji je predao svoj život za istinu i ostao vjeran svojem narodu, a koji je imao mogućnost provesti ga u slobodi i miru. Stepinac je naš velik primjer i veliki zaštitnik, a gotovo i zaštitnik naše misije – sve su naše prostorije okićene njegovim slikama.

? Zašto je važna misijska univerzalnost Crkve, koja se očituje u Papinskim misijskim djelima?

! Kao misionarke svu svoju pomoć od hrvatskog naroda dobivamo posredstvom ustanove Papinskih misijskih djela. Aktivno smo povezani i pomoć nikada ne propušta stići. Nacionalna uprava Papinskih misijskih djela žarište je koje animira Crkvu i upoznaje ju s njezinom najvažnijom dužnošću od samog Kristova užasašća: da ide po svem svijetu i propovijeda evanđelje. U svakoj zemlji postoji nacionalna uprava, koja svojim misionarima omogućuje pomaganje narodima koji još nisu upoznali Isusa Krista, čime se stvara općinstvo svetih. Svi kršteni postaju obitelj Božja, kako je Isus često za života rekao. Zadaća je nacionalne uprave PMD-a animirati vjernike u svakoj državi, a svaka biskupija ima svojega biskupijskog ravnatelja, koji djeluje u svojoj sredini. Poručila bih svim pastirima Crkve u Hrvatskoj da se pomnije posvete misijama, jer je narod doista željan te istine o dužnosti Crkve i željan je o njoj slušati i gledati. Također čestitam svim župnicima koji se brinu za misije i u svojim župama osnivaju skupine malih misionara, jer po njima stvaraju plemenite obitelji i plemenita duhovna zvanja. Maleni se dive Bogu, a kada upoznaju Isusa, žele ga svakomu navijestiti.

Razgovarala: Ines Sosa Meštrović

Evandjelje – ljubav prema Bogu i čovjeku

Da kršćani u Aziji, svjedočeći evandjelje riječju i djelom, mogu promicati dijalog, mir i međusobno razumijevanje, posebno s ljudima drugih religija.

Piše: don Ivan Štironja

Nasljedovanje Isusa, gledano kroz povijest, često je bilo opasno i mnogi su to platili vlastitim životom. Da je to tako, svjedoče povorke mučenika svete Crkve. Velik je broj onih za koje se ne zna. I nije se to događalo samo u vrijeme kad je Gospodin hodao zemljom, u vrijeme Rimskog Carstva, nego i kasnije, u vrijeme totalitarnih režima, poput onoga komunističkoga, pa sve do naših dana, u demokratskom društvu, i do naših prostora. Progoni kršćana nakon Francuske revolucije puno su veći nego u vrijeme rimskih careva.

O porastu progona kršćana u modernome europskom društvu govore brojna istraživanja i prenose razni mediji. Ozbiljni su dokazi da to nisu pojedinačni slučajevi, kako to tumače neki visokopozicionirani politički lideri, nego česti i brojni primjeri širom Europe. Procjenjuje se da u ovo naše vrijeme više od 200 milijuna kršćana u svijetu proživljava ekstremno progonstvo, dok ih više od 400 milijuna živi s ugroženim vjerskim slobodama. Pogotovu se progonstva događaju u nekim azijskim i afričkim zemljama. Među 10 najopasnijih zemalja za kršćane na prvom se mjestu nalazi Sjeverna Koreja. Potom se nižu Somalija, Afganistan, Pakistan, Sudan, Sirija, Irak, Iran, Jemen, Eritreja... Da ne spominjemo činjenicu da je početkom 20. stoljeća među turskom populacijom živje-

lo više od 30 posto kršćana, a danas ih je svega 0,6 posto; u Siriji je slična situacija, gdje ih je živjelo oko 40 posto, dok ih danas nema niti 10 posto. Slično je stanje i u ostalim islamskim zemljama. No najtužnije je to što ti isti kršćani, kada izbjegnu mač i prebjegnu u Europu, ponovno nemaju sigurnost niti mir.

Zadivljuje primjer sv. Ignacija Antiohijskoga, biskupa i mučenika, koji u svojoj poslanici Rimljanima ovako piše: „Pustite me da budem hrana zvijerima, po kojima mogu susresti Boga. Božje sam žito i zubi me zvijeri melju da postanem čisti kruh Kristov.“ Svoju smrt je gledao kao sjedinjenje s Isusom Kristom, a smrtni čas kao svoje rođenje. U istoj poslanici Rimljanima kaže: „Nemojte govoriti o Isusu Kristu, a čeznuti za svijetom.“ Primjer je to vjere koja zadivljuje, inspirirane na Isusovoj svećeničkoj molitvi, u kojoj prije svojeg povratka Ocu predaje one koje mu je Otac povjerio: „Ja sam im predao tvoju riječ, a svijet ih zamrzio jer nisu od ovoga svijeta, kao što ni ja nisam od svijeta.“ (Iv 17, 14)

Isus je otvoreno, jasno i nedvojbeno više puta govorio o progonstvu. Spomenimo samo veličanstveni *Govor na gori*. „Blago vama kad vas – zbog mene – progde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako proroke prije vas.“ (Mt 5, 11 – 12) Radovati

se i klikati zbog progonstva istinski je program koji je Isus proživio i ostavio svojim nasljedovateljima. Ali nam je ostavio i sama sebe u euharistiji, koja je izvor snage, jamstvo pobjede i vrhunac prema kojemu težimo.

To je moguće samo onima koji istinski vjeruju da muka i smrt nemaju posljednju riječ; oni koji su shvatili da se nisu rodili zbog ovog svijeta, nego radi kraljevstva nebeskoga; oni koji vjeruju u život vječni, u uskrsnuće tijela i život vječni. To je vjera naša!

Sv. Pavao nas stoga poziva na duhovni boj protiv lukavstava đavolskih, protiv upravljača ovoga mračnog svijeta i zlih duhova (usp. Ef 6, 10 – 13). U istoj nas poslanici poziva: „Zbog toga posegnite za svom opremom Božjom, da uzmožete odoljeti u dan zli i održati se kada sve nadvladate. Držite se dakle! Opašite bedra istinom, obucite oklop pravednosti, potpašite noge spremnošću za evandjelje mira! U svemu imajte uza se štit vjere: njime ćete moći ugasiti ognjene strijele Zloga. Uzmite i kacigu spasenja i mač Duha, to jest riječ Božju. Svakovrsnom se molitvom i prošnjom u svakoj prigodi u Duhu molite.“ (Ef 6, 13 – 18)

Na to nas poziva i Sveti Otac! Ujedinimo se u molitvi s Papom te svi skupa riječju i djelom posvjedočimo evandjelje, kojemu je ime ljubav prema Bogu i bližnjemu, mir i razumijevanje sa svima.

PROSLAVA SVJETSKOG DANA MISIJA U HRVATSKOJ I BOSNI I HERCEGOVINI

Živinice

Župa Živinice nalazi se u tuzlanskom bazenu, u kojem se, kao u nijednom drugom kraju BiH, komunizam ugnijezdio, imao uspjeha i pustio duboke korijene. Promjenom sustava i zbog rata mnogi su odselili iz Živinica, tražeći život na drugom mjestu.

Na Svjetski dan misija došao je u našu župu nacionalni ravnatelj PMD-a za BiH mons. Luka Tunjić koji je predvodio dvije sv. mise u župnoj crkvi i treću u filijali u Gornjim Živinicama. U propovijedima je stavio naglasak na mogućnosti i potrebu svakog vjernika da sudjeluje u misijskom pozivu Crkve. Ukratko je

progovorio o četiri papinska misijska djela te, uz misijske materijale koje nudi Misijska središnjica, posebno stavio naglasak na misijsku krunicu, misijski list Radosna vijest, misijske kasice i potrebu osnivanja misijskih zajednica u župi.

Naš župnik preč. Bono Tomić, koji je duboko svjestan sredine u kojoj pastoralno djeluje, budi nadu i pokušava razbiti sve iluzije bivšeg sustava i one o boljem životu negdje drugdje. Na svakoj sv. misi zahvalio je svojim župljanima na molitvama za misije i materijalnoj pomoći te izrazio nadu za većim misijskim angažmanom svojih župljana.

Bila je to za našu župnu zajednicu obnova duha, u kojem uvijek iznova shvaćamo zablude svoje prošlosti, ali još više doživljavamo da nas, upravo zbog naše prošlosti, Bog nije napustio, da nas voli i strpljivo čeka naš povratak. Postajemo svjesni da je povratak Ocu čin vjere, koji će oživljavati i našu ljubav prema misijama. Misijska nedjelja pomogla je da Živinice živnu i pokažu svoju svjetliju stranu.

Jelena Andrić

Na Misijsku nedjelju u župi i svećištu Presvetoga Srca Isusova u

Studenci

Studencima posebno smo se prisjetili naših misionara i misionarki koji su svoj život posvetili služenju Bogu i širenju Kristove poruke među onima kojima još uvijek nije naviještena Radosna vijest

spasenja. Da bi nam pokazao njihovu blizinu, župnik don Ivan Štironja sa svojim je mladima pred oltar postavio razne rukotvorine iz

Afrike koje potvrđuju kreativnost i domišljatost, kao i sposobnost afričkih ljudi. Na prijedlog i inicijativu Misijske župne sekcije brojni su župljani darovali kolače i peciva koje su mladi posložili na tanjure i stavili na raspolaganje misarima nakon misnih slavlja, koji su za kolače i peciva mogli darovati svoj dobrovoljni prilog za misije.

Josip Radoš

Porečka i Pulska biskupija

Misijski tjedan, kao i Misijska nedjelja u Porečkoj i Pulskoj biskupiji bili su ispunjeni različitim aktivnostima, u kojima su sudjelovala djeca, mladi, molitvene zajednice i druge udruge. Molila se *Misijska krunica*, većina župa imala je misijsko klanjanje, a na Misijsku nedjelju, uz prigodne propovijedi, vjernici su mogli posjetiti

prodajne štandove, na kojima su mogli nabaviti misijske suvenire i kolače vrijednih domaćica. U misijske aktivnosti uključile su se župe Umag, Kršete, Materada, Petrovija, Sveta Marija na Krasu, Savudrija, Kaštel, Rovinj, Sv. Ivan Krstitelj Pula, Labin Gornji, Raša, Labin Donji i Marčilnica.

Snježana Kruhak

Riječka nadbiskupija

Povjerenstvo za misije Riječke nadbiskupije u povodu proslave Svjetskog dana misija od ponedjeljka 16. do nedjelje 22. listo-

pada 2017. organiziralo je Misijski tjedan u župama Riječke nadbiskupije. U tjednu uoči Svjetskog dana misija vjernici župa: Srdoči,

Matulji, Donja Drenova, Fužine, Dramalj i Svetog Kuzma okupljali su se na molitvene susrete i slavljenje sv. misa, molitvu *misij-*

ske krunice i euharistijsko klanjanje na nakanu za misije i misionare u cijelom svijetu. Već tradicionalno je u suradnji s Katehet-

skim uredom organizirana molitvena inicijativa *Milijun djece moli zajedno* te je tim povodom u srijedu 18. listopada u Katoličkoj osnovnoj školi „Josip Pavlišić“ u Rijeci u 9 sati počeo molitveni susret učenika sa svojim učiteljicama i ravnateljicom. Vrhunac slavlja uslijedio je u nedjelju 22.

listopada, na Svjetski dan misija, u Župi Uznesenja BDM u Rijeci, gdje je bilo svečano misno slavlje, koje je predvodio vlč. Odilon Gbénoukpo Singbo, svećenik iz Benina, a sada kapelan Hrvatskoga katoličkog sveučilišta u Zagrebu.

Andreja Škarabot Kunštek

Šibenik - Šubićevac

niti i zahvaljivati na svemu onome što imamo, jer hranu, vodu, odjeću, lijekove, knjige, crkvu – sve to neki samo sanjaju.

U propovijedi je svoje svjedočanstvo o 13 godina misionarskog života u Africi iznio fra Stojan Damjanović, koji danas živi na Visovcu. Za vrijeme boravka u DR Kongu, fra Stojan i ostali misionari morali su se boriti protiv gladi, bolesti, praznovjerja, vračanja, opće zaostalosti... Nakon sv. mise dramska skupina izvela je igrokaz o važnosti pomaganja potrebitima, gladnima, žednima – i poručila nam da pomažući jedni druge svjedočimo Božju ljubav i dobrotu i time činimo upravo ono na što nas upućuje Isus: „Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje naj-

manje braće, meni učiniste!“ (Mt 25, 40)

Slavlje sv. mise skladnim pjevanjem uveličali su Zbor „Sv. Ante“ i Dječji zbor „Ljiljani“, koji je otpjevao i pjesmu *Isuse, volim te* na jeziku jednoga od mnogobrojnih plemena Afrike.

Prostor ispred stola Gospodnjega, koji su uredili župnik, voditeljice likovno-kreativne radionice i članice Frame, predstavljao je selo afričkog plemena, da bi uistinu sve bilo u duhu misijske nedjelje.

Hvale vrijedna je i pokrenuta akcija prikupljanja jednog novčića dnevno za djecu Afrike, kojom naše najmanje učimo ljubavi i osjećaju darivanja onima kojima je pomoć najpotrebnija. Prikupljena sredstva za Božić uputit ćemo potrebitima u misijama.

Fra Mario Radman

Karlovac

U karlovačkoj Župi Presv. Trojstva, svečano je obilježena Misijska nedjelja. Osim prigodno uređena oltarnog prostora, koji su krasili misijsko selo i misijska krunica, sestre franjevke

od Bezgrješne, pripremile su vjeroučenice za kratak kostimirani igrokaz. Mlade su glumice u igrokazu predstavile djelovanje misionarka ljubavi, redovničke zajednice koju je utemeljila sveta

Terezija iz Kolkate. Po završetku euharistijskog slavlja vjernici su pri izlasku iz crkve mogli ostaviti i svoj dar za potrebe misija. **Katarina Šegina**

Sisak

Misijska nedjeljana na poseban način obilježena na misnom slavlju za djecu u katedralnoj Župi Uzvišenja sv. Križa u Sisku. Na početku sv. mise prvopričesnici Osnovne škole „22. lipnja“ izveli su igrokaz kojim su pokazali kako sve jedan misionar može djelovati i što sve djeca

mogu činiti za misije. Pjesmom *Tamo gdje palme cvatu* pridružio im se i Dječji zbor „Križ ljubavi“. Na poticaj katehistice s. Hijacinte Matanović, prvopričesnici su donijeli poštanske markice koje su skupljali da bi pomogli rad naših misionara diljem svijeta.

Natalija Grubar

ZAGREB – SOPOT

Likovna radionica povodom Svjetskog dana misija

Zadovoljstvo mi je, dragi čitatelji, podijeliti s vama dječju radost stvaranja, ne-sebični kreativni zanos učenika zagrebačke Osnovne škole Ive Andrića.

Skupnim su radom dali svoj prinos obilježavanju Svjetskog dana misija, Dana kruha, Dana zahvalnosti za

plodove zemlje, Svjetskog dana hrane i Dana siromaštva i socijalne osjetljivosti, povezujući ih u jedinstvenu cjelinu.

Motivirani učenici odgovorili su vizualno zanimljivim i raznolikim radovima, pokazujući socijalnu osjetljivost za siromašnu djecu

u Africi i Indiji, ali i u svojoj blizini. Učenici su iskreno i čisto progovorili svojim originalnim dječjim likovnim jezikom. Obilježavanje Svjetskog dana misija likovno-kreativnim izražavanjem, ideje pomaganja potrebitima te socijalne osjetljivosti za gladne i siromašne naišle su na razumijevanje učenika, kao i na dobronamjernost i zainteresiranost za nastavak

širenja dobra i kršćanskih vrijednosti.

Lahorka Rožić

TROGIR

Predstavnici Papinskih misijskih djela posjetili HKZ „MI“

Članovi misijske sekcije su okupili mlade Trogira na susretu s predstavnicima Papinskih misijskih djela u Trogiru 14. listopada 2017. povodom Svjetskog dana misija. Susretu s mladima je, uz duhovnika Vinka Sanadera, nazočio nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u RH vlč. Antun Štefan sa suradnicima.

Mladima je posebno bilo drago vidjeti i časnu sestru misionarku Mirabilis Višić, koja već punih 36 godina djeluje u Kongu. Vlč. Antun Štefan, koji je i sam

bio 18 godina u misijama u Africi, kazao je mladima da u misijama djeluje oko osamdesetak hrvatskih misionara i misionarka i poželio da i netko iz Trogira krene njihovim stopama. Časna sestra Mirabilis je, strpljivo odgovarajući na pitanja mladih, opisala život misionara u udaljenim krajevima svijeta, posebno u Kongu. Mladima se obratila i djelatnica Papinskih misijskih djela Ines Sosa Meštrović i govorila o važnosti osnivanja misijskih zajednica u župama te širenju misijskog duha među mladima.

Daniela Radan

OBILJEŽEN DAN KRUHA

Rotimlja

Učenici Područne škole u Hodovu već više godina zaredom Dan kruha obilježavaju u svojoj župnoj zajednici. Ove godine, kao i dosada, provode humanitarnu akciju od koje su sav prihod namijenili za potrebe misija, a skupljeno je 620 KM. Zahvaljujući za plodove zemlje i ljudskog rada, naši su učenici sretni što mogu pomoći onima kojima je pomoć potrebna. U školi su učenici izrađivali misijske čestitke, a s roditeljima su kod kuće pripremili peciva, kolače i voće. Sudjelovanjem u ovakvim

akcijama na zanimljiv se način uči o misijama, tko su misionari, u kojim sve zemljama oni djeluju i koje su njihove zadaće. Također se razvija susosećanje i ljubav prema drugom i drugačijem. Učenici su više puta u svojoj župnoj zajednici imali prigodu čuti priče o misionarima i njihovu djelovanju. Mnogi misionari ispričali su kako su se privikli na život bez televizije, računala, struje i svega onoga

što život čini udobnijim. Istodobno su priznali kako su postali mnogo sretniji, jer su im ljudi koje su susreli pokazali jednu novu stranu života, koja je ljepša i ispunjenija.

Marina Marić

Velika Gorica

Prigodnim programom u Osnovnoj školi Nikole Hribara u Velikoj Gorici, kao i u područnim školama u Gradićima i Donjoj

Lomnici, obilježili smo Dan kruha. Kao i svake godine, pod vodstvom naših vjeroučiteljica Marije Patrlj i Fanije Jelinčić, pripremi-

li smo program sastavljen od prigodnih izložbi, pjesama, recitacija, plesova i igrokaza kojima se zahvaljivalo Bogu za sve plodo-

ve zemlje. Da bismo lijepo obilježili taj dan, potrudile su se mame, bake i poneki tata. Nakon priredbe blagovali smo u razredima s

nje od nas ili možda nema-
ju ništa. Bili smo u prigodi
porazgovarati i s Afrikan-
kom Jozefinom, majkom
našeg učenika, koja nas je
upoznala s običajima i ži-
votom u Africi.

**Koliko dugo živite u
Hrvatskoj i nedostaje li
vam Afrika?**

U prosincu će biti četiri
godine otkako sam došla u
Hrvatsku. Da, Afrika mi ve-
oma nedostaje.

**Danas obilježavamo
Dan kruha. Imamo u izo-
bilju kruha, peciva i kola-
ča. Kakav je kruh u Africi
i od čega se pravi?**

Kruh je od banana s ri-
žom. Ne koristimo brašno.

Vama se sigurno čini da je
to neobičan kruh, ali, vje-
rujte mi, veoma je ukusan.

**Što najčešće jedete u
Africi? Koja se jela pri-
premaju?**

Riža nam je glavno
jelo.

Koji vam je najukusniji
kruh u Hrvatskoj?

Kukuruzni kruh.

**Možda zvuči nepr-
avedno, ali kad pomislimo
na Afriku, pomislimo od-
mah na siromaštvo i glad.
Kakvo je stanje u državi iz
koje vi dolazite?**

Afrika je siromašna ze-
mlja. Mnogi gladuju i teško
se živi. Nemaju tako lijepo
uređenu školu kao vi, ne-

maju odgovarajući pribor, ni
knjige iz kojih bi učili. Ako
učenik ne donose svoj sto-
lac, mora sjediti na podu, a
to, pretpostavljate, nije baš
udobno mjesto za učenje.

**Koliko često idete u
Afriku?**

U Africi sam bila samo
jedanput otkad sam u Hr-
vatskoj.

Zahvaljujemo mami
Jozefini na razgovoru. Na
naša pitanja odgovorala je
na hrvatskom jeziku, koji
želi u potpunosti savladati.
Želimo joj da što prije teč-
no govori naš jezik i, na-
ravno, da se lijepo osjeća u
Hrvatskoj. (Marija Patrlj)

učiteljicama i razrednici-
ma. Posjetio nas je i pravi
pekar. Ove smo godine pri-
redili i "afrički stol", da bi-
smo i u ovim, za nas vese-
lim trenutcima, u mislima
bili s onima koji imaju ma-

VELIKA GORICA

Misionar u našoj školi

Uoči Misijske nedjelje, a u mje-
secu misija, Osnovnu školu Ni-
kole Hribara u Velikoj Gorici posjetio
je vlč. Antun Toni Štefan, ravnatelj
Papinih misijskih djela. Na druženje s
misionarom prštala su brojna pitanja
na koja je vlč. Štefan strpljivo odgo-
varao. Najviše nas je zanimalo projekt

izgradnje mosta u Kongu u koji se že-
limo uključiti.

Već dugi niz godina rado se uklju-
čujemo u prikupljanje pomoći za mi-
sije, pa tako i ove godine kupnjom
narukvica i krunica, ali i osobnom
štednjom za siromašne. A kakav je
dojam ovaj susret ostavio na učenike
pročitajmo u njihovim izjavama na
završetku susreta:

Marta Rimac: Kad je vlč. Toni pri-
čao o Africi, osjetila sam da uživa u
svom poslu i da Afrika nije tako „crn

kontinent“. Dok sam slušala njegove
priče, imala sam osjećaj kao da slu-
šam Isusove prisposode.

Marko Filipović: Meni je drago
što je vlč. Toni bio s nama. Jako me
dirljivo njegova priča. Ja sam mislio da
je teško biti misionar, ali me velečasni
Toni razuvjerio u tome. Rekao je da
pomaže jako siromašnjoj, ali, unatoč
svemu, sretnoj i veseloj djeci te da ga
to čini sretnim.

Marija Patrlj

U nedjelju 6. kolovoza, u župi
Studenci kod Ljubuškog upri-
ličen je dan MIVA-e. Za tu prigodu
župnik don Ivan Štironja pozvao je
misionarku s. Ružu Raič, koja djeluje
na Salomonskim Otocima. Svečanu
misu u 8 sati predvodio je o. Mi-

Misionari u Studencima

ljenko Sušac, SMM, a u 11 sati
župnik don Ivan. U svojoj su
propovijedi, obojica, naglasili
Isusovu želju da svojim preo-
braženjem učvrste učenike u
vjeri.

Na kraju Mise, župnik
je blagoslovio najljepnice s
likom sv. Kristofora, zaštitni-
ka vozača, kao i suvenire – mirise
s natpisom MIVA, te vozače i vozi-
la. Objasnio je što znači skraćenica
MIVA, koja se bavi prikupljanjem
sredstava za misijska vozila. Župnik
je pozvao da svi koji žele mogu uzeti
te blagoslovljene materijale i staviti
ih u svoja vozila. Bila je to ujedno

prigoda da se daruje dobrovoljni pri-
log koji je predan misionarki s. Ruži.
Prikupljen je iznos od 2.567,54 KM.
Prije završnog blagoslova, s. Ruža je
predstavila misije na Salomonskim
Otocima, gdje djeluje s još tri sestre
Družbe sestara milosrdnica.

Spomenimo i to da je u nedjelju
27. kolovoza u studenačkom sve-
tištu boravio još jedan dragi gost,
dugogodišnji misionar u Tanzaniji
don Velimir Tomić, koji je predvodio
misno slavlje u 11 sati. Predstavio je
ukratko svoje misionarsko djelovanje
te zahvalio na podršci bez koje mi-
sionari ne bi mogli puno učiniti niti
uspješno djelovati. (Ilija Penava)

INDIJA
– o. Ante Gabić

Prošli put smo stali kod krokodila. Kad sam prelazio preko piprekhalskog Gangesa. Lađar je krokodila vidio, a možda i krokodil nas, no ugledavši mene mršavu "bračku srdelu", po svoj prilici je pomislio da nema smisla ići lomiti zube na mojim kostima. I onako mu ne bi bilo ni za doručak. Krokodila se manje bojimo ovdje. Kudikamo su strašniji i opasniji morski psi. Ima ih jako mnogo. Veliki su i silno otrovni. Dosta je već ljudi od njih zaglavilo. Tako se vješto i potihom približe lađici, da ih se ni najmanje ne čuje. I onda u jedan čas ode noga, ili ruka, ili — glava! Nego, toga dana ni ovi nam gosti nisu došli u pohode. No došao nam je međutim jak vjetar, valovi i struje na rijeci. Dva puta smo bili u smrtnoj opasnosti, osobito jednom, kad nas je jaka struja zanijela prema jednom viru. Lađica je bila dupkom nakrcana, jer smo vozili materijal za pokrivanje jedne seoske kapelice. Bio je dan punog mjeseca, kad je razlika između visoke i niske vode najveća, pa je zbog toga i struja bila izvanredno jaka. Na zaokretu pred selom Šombunogorom tako nas je vukla, da ni veslati više nije trebalo.

Kroz valove Gangesa

Dva veslača i kormilar nekako previše sigurni u poznavanje ove rijeke, bezbrižno su sjedili. Osobito, jer su slijedili jednu lađicu, koja je bila pred nama kojih stotinu koračaja. No, na nesreću, nisu opazili da su i neopazice skretali malo pomalo na lijevu stranu, kamo ih je vukla neodoljiva snaga jednog jakog vira. Kao strijela poletismo prema njemu. Voda nas uhvati sa strane. Veslači i kormilar su problijedili od straha.

„Vesla u ruke i svom snagom na desnu stranu!“ povikao Sarh iz svega grla. Čuvši moj povik, lađar čamca što je bio pred nama, okrene se i vidjevši, kamo idemo, sav očajan povika: „Šorbonaš! — Propast!“

I bili smo joj zbilja blizu. Radilo se tek o sekundama i struja vira će nas smotati. Ljudska sila nas nije mogla spasiti. Lađarima su od straha ruke drhtale. „Fadar — Oče!“ promucali su puni po-

uzdanja u smrtnom strahu.

Nekako mi sama od sebe dode misao na onu buru na jezeru, kad su Spasitelj i njegovi učenici bili u opasnosti. Apostoli su se prepali, jer je Učitelj spavao. No on nije spavao. On je nad njima bdio. Bdio je on i nad nama onog podneva kod šombunogorskog zaokreta. Ljudska nas sila nije mogla spasiti, no još je preostajala Božja sila. Na čamcu više nije bilo vesala. Ničega se nisam mogao prihvatiti. No onda pogledah na svoje ruke. Doduše nevrijedne, ali one su svećeničke ruke, posvećene ruke, ruke dane Njemu, da preko njih dijeli sreću i blagoslov. Pokleknuh u lađici i podigoh ih na blagoslov. Sve se to odigralo u nekoliko sekundi. Kad sam opet ustao, mi smo bili izvan vira usred mirne vode. Ne pitajte mene kako smo tamo dospjeli. Spasitelj dobri zna. Mi smo mu se svi od srca zahvalili.

Još su nas jednom protivni

vjetar i valovi stjerali prema sredini rijeke, gdje smo opet bili u velikoj opasnosti, no hvala Spasitelju i Njegovoj Presvetoj Majci, sretno smo isplivali.

Kako je vjetar bio jak, jedva smo se micali. Noć nas uhvatila dva sata daleko od Bošontija. Umorni smo bili i lađari i ja. Na lađici smo imali tri daske. Smjestih ih da se ispružim i malo odmorim. Bio je tvrd krevet. Nikako se ne slaže s mojim rebrima. Baš junački žulja. Okreni se na ovu stranu, okreni se na onu, kad odjednom srednja daska popusti i iskliznu se ispod mene. Ja sam već bio malo zakunjao, pa u polusnu i strahu da ne idem u morske dubine, zamahnih rukama i prevrnuh dva, tri lonca, što su bili blizu. Mora da je sve skupa izgledalo smiješno, jer su se lađari od srca smijali. I ja im se pridružih, da im bude slađe, ostavivši masiranje rebara za Bošonti. Kod pada dobro sam se očešao na nečem grbavom.

Noćenja u kapelicama

Ovaj put se spavalo na tim elastičnim i mekim daskama. Kad čovjek ide po selima, na sve se mora priučiti, pa se i priuči brzo. I onda dosta puta se spava upravo "luksuzno", osobito kad se dobije suhe slame, kao ono zadnji puta u Biraj-nogoru. Jednom prije sam tamo spavao, no pod kapelice tako je neravan, da su mi rebra slijedećeg jutra bila meka kao vosak. Ovaj put bio sam pametniji, pa sam nanio dosta slame. No da sam malo pametniji, što nisam, protresao bih bio slamu, prije nego što sam je pripremio za svoj krevet. Sa slamom sam naime donio dosta kukaca i malih crvenih

mrava. Da me te "drage i mile" životinje nisu pustile na miru po noći, ne trebam posebno ni spominjati. A da čaša bude još punija, poslije ponoći otvorilo se nebo i zemlja i udario strašan tropski pljusak. Crkvice je bila nedavno popravljena, pa mi se srce širilo od veselja, da barem neću pokisnuti. No to proširenje srca nije dugo trajalo. Rashladile ga debele kapi što su počele padati baš u sredini kapelice, gdje je stajao moj slamnati krevet. Najprije je počelo curiti kod glave. I to baš junački. Bilo je sve u nekoliko minuta mokro. No, kako sam bio jako umoran, nije mi se dalo ustati, pa se pomaknuh malo na lijevu stranu. Nego, da čaša bude dupkom puna, počeo voda ulaziti kroz puknuti drveni prozor i naskoro je kapelica bila kao malo jezero. Ja sam bio na slami, pa se još dalo izdržati. Ali kad su se i komarci ušuljali i počeli gristi, onda se čaša i prelila ... i ustanem i čučnem u jedan suhi kut, sanjareći o onima koji spavaju na suhom krevetu ...

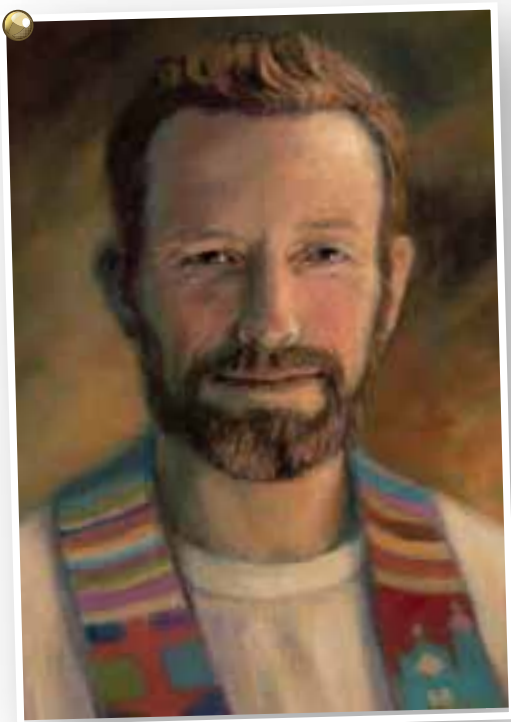
U Gosabi, gdje imamo crkvicu u čast Prečistom Srcu Marijinu, kudikamo sam gore prošao, jer je krov stare kapelice bio gori nego rešet. Dobro sam pokisnuo. No nije bilo to sve. Mene uvijek nekoliko "sreća" zajedno prati. Kad je pljusak počeo, doletjele su dvije koze i čitava regimenta kozlića unutra. Kako sam samilosna dalmatinskog srca, ono kozje i kozličko "beee! beee!" ganulo me i ja ih pustih unutra. Nije bilo puno mjesta, no sjetih se one narodne: „Lako je kuća tijesna, nisu čeljad bijesna!“ No skupo sam platio svoju "kozju samilost". Na rastanku

ostaviše mi i dvije koze i regimenta kozlića nekoliko regimenata malih kozjih buha. Aj, aj, još mi se i sada koža ježi, kad mislim na onu noć. Pa eto, ako se hoćete učiti od tuđe nevolje, evo vam jedan savjet: Čuvajte se koza i kozlića, barem onih bengalske pasmine!

I za hranu je malo poteže na ovakvim misijskim putovanjima. Posvuda je siromaština. S misijske postaje uzmem nekoliko stvari sa sobom, no to ne traje dugo. Kruh se, kad ga dakako imamo, po-kvari već nakon dva dana. Sjećam se kako sam jednom došao kasno u selo, te gladan htio nešto založiti. Izvadim iz torbe kruh. Kuhar je donio čaj, glasoviti misijski "ljekoviti čaj", koji miriše po svim mogućim ribama, što su se u loncu prije kuhale! Napijem se čaja i zagrizem u onaj suhi kruh. Nije bio baš previše suh, jer si nisam ni jednog zuba slomio. No ukus je bio čudan i gorak. U kapelici je bio mrak kao u rogu, pa nisam mogao ništa vidjeti. Pomislio sam: Umoran si, pa je ukus malo čudan. Glad nije izbirljiva i ja se lijepo okrijepio. Nego kad sam slijedećeg jutra ugledao kruh, "ukrašen" crvenkastim, žućkastim, sivkastim, modrikastim i crnkastim prugama plijesni, srce mi je spalo za dva inča niže ... Dobro, da svega toga nisam sinoć vidio, jer bih inače ostao gladan. Sreća u nesreći!

Mnogo veselja, mnogo radosti bilo je na tom putovanju, putovanju za neumrlim dušama. Dodite koji put u pohode! Slame ću dosta pripremiti i koze i kozličke istjerat ću van.

Ostajte zdravo i veselo! ("Tamo gdje palme cvatu", br. 22)

Bl. Stanley Francis Rother, misionar i mučenik

Otac Rother je 1975. ostao sam zbog prisilna povratka njegove subraće u SAD. Živeći i radeći sam u misiji, svake je nedjelje slavio pet svetih misa na četiri jezika, a imao je više od 1000 krštenja godišnje. Krajem sedamdesetih godina posvetio se borbi protiv nanesenih nepravdi prema Indijancima. Ta borba donijela je njemu i njegovim suradnicima mnogo nevolja i otvoreno neprijateljstvo. Dana 23. listopada đakon Gaspar Culan, koji je s njim radio, nestao je i vjerojatno ubijen, s još dva suradnika 3. siječnja 1981. Diego Quic, kateheta u misiji, isto je tako nestao. U siječnju 1981., pod pritiskom župljana i u dogovoru s vlastima, o. Rother napušta Gvatemalu i vraća se u Oklahomu, gdje je ostao tri mjeseca. No brzo se vratio u Gvatemalu da proslavi Uskrs.

Taj njegov povratak može se jedino shvatiti u duhu njegove želje da se bori za svoj narod. Do kraja je čvrsto stajao uza svoj narod. Redovito su njegovi župljani i prijatelji bili uhićivani i ubijani. U jednom pismu on piše: „Nalazimo se u velikoj opasnosti. Ako je moja sudbina dati ovdje svoj život, neka tako bude.“ Zaključio je dalje riječima: „Pastir ne može bježati na prvi znak opasnosti. Molite da budemo dostojni Kristove ljubavi prema našem narodu, neka naša prisutnost u narodu učvrsti ljude i potakne ih da podnose patnje zbog ostvarenja kraljevstva.“

Dana 28. srpnja 1981. ubili su ga vojnici. Tri su osumnjičenika uhićena 4. kolovoza. Njegovo je tijelo preneseno u njegov rodni Okarche, gdje je pokopan. No na molbu njegovih župljana iz Tzutuhila njegovo je srce sačuvano u oltaru crkve gdje je vršio svoje svećeničko i misijsko poslanje.

Započet je postupak za proglašenje blaženim i svetim na razini biskupije. Ta kauza je zaključena 20. srpnja 2010. Papa Franjo je 1. prosinca 2016. priznao smrt „iz mržnje prema vjeri“ o. Rothera. Drugim riječima, Sveti Otac je priznao njegovo mučeništvo.

Prema svjedočanstvu mnogih koji su ga poznavali, o. Rother zračio je velikom jednostavnošću života. Nije čeznuo za nekom radikalnom promjenom svijeta, nego je sebe, jednostavno, stavio u službu Crkvi i ljudima, tiho i samozatajno.

Promatrajući godinu rođenja, mučeništva i proglašenja blaženim o. Rothera, nameće se jedan zaključak: i danas Bog daruje svete misionare svojoj Crkvi. Oni su putokaz i znak Božje neprestane prisutnosti među nama.

Vlč. Odilon Singbo

Godine 1981. vojnici su okončali život jednoga hrabrog misionara u Gvatemali, o. Stanleyja Francisa Rothera. Bit njegova misijskog djelovanja sastojala se u evangelizaciji i promicanju dostojanstva ljudskog života, osobito siromašnog stanovništva Gvatemale. Dana 24. rujna 2017., tijekom molitve Andeo Gospodnji, papa Franjo, spominjući proglašenje blaženim o. Stanleyja, ističe da je njegov život poziv da svi budu hrabri svjedoci Kristova evanđelja. O. Stanley je proglašen blaženim 23. rujna 2017. u Oklahomi Cityju (SAD).

Stanley Rother rođen je 27. ožujka 1935. u skromnoj seljačkoj obitelji u Okarcheu, u Sjedinjenim Američkim Državama, a ubijen 28. srpnja 1981. u Santiago Atitlánu, u Gvatemali. Za svećenika je zaređen s 28 godina, 25. svibnja 1963., u Tulsi (SAD). Godine 1968. stiže u Gvatemalu, u Santiago Atitlán, gdje se pridružio jednoj maloj skupini svoje subraće misionara i započeo misijsku službu, posebno kod indijanske populacije u Tzutuhilu. Svoju viziju misije temeljno je usmjerio prema poboljšanju prehrane i zdravstvenoj njezi, gradeći u tu svrhu bolnicu.

ZA MISIJE

I MISIONARE:

N. N. 400 KM * B. i M. Sarajevo 100 EUR; 100 KM * Pizzeria „Don Andjelo“ Široki Brijeg 20 KM * Doma Ćosić, Kupres 40 KM * Anto Jurić 30 KM * N. N. 200 KM *

Župa Živinice 246,10 KM * Nenad Rodaković, Aladinici-Dubrave 20 KM * Iz župe sv. Ivana ap. i ev. Mostar * Marinka i prijatelji 50 EUR i 50 KM * Ankica Udelljak 20 KM * N. N. 50 KM * N. N. 50 KM * N. N. 100 KM * N. N. 100 KM * N. N. 50 KM * N. N. 50 KM * N. N. 100 KM * N. N. 100 KM * N. N. 50 KM * Marina Ivanković 50 KM * Mara Ćule 30 KM * N. N. 100 KM * Župa Par Selo 157 KM; 50 kn * Župa Kopanice 402,05 KM; 55 EUR * Dom „Sv. Josip 190 KM * Vinko Klepić 3.000 kn * Greta Prajo 2.000 kn * Ilija Drlječan 2.000 kn * Amela Srša 1.500 kn * Ivana Mijač 1.330 kn * Marija Bergman 800 kn * Blaženka Kočić 566 kn * Anica Rigo 500 kn * Obitelj Sever 500 kn * Velimir Glumac 400 kn * Dragica Jurčević 400 kn * Dragan Cvitanović 300 kn * Irena Primorac Bošnjak 300 kn * Anica Tomašić 300 kn * Josip Marković 300 kn * Branka Cividini 220 kn * Cecilija Hrvoj 200 kn * Đurđica Idek 200 kn * Alojz Butko 200 kn * Karmel 200 kn * Marina Panić 200 kn * Ivana Katavić 200 kn * Slavica Grgurić 200 kn * Sanja Novaković 200 kn * Josip Rajković 200 kn * Marko Sinti 200 kn * Josip Ladić 200 kn * Marija Matoš 200 kn * Vladimir Dinjar 200 kn * Milovan Ravnić 200 kn * Ljubica Piličić 200 kn * Župa sv. Terezije od DI, Rijeka 300 kn * Obitelj Majić 800 kn * Manda Filipović 300 kn * Nikola Tomić 250 kn * Luka Savin 300 kn * Juraj Brajnović 200 kn * Ana Kelava 100 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Šipek Goran 50 kn * Ivan Dabo 100 kn * Elizabeta Grigić 200 kn * OPG Petar Žamber 1.000 kn * Dominika Papić Kukić 100 kn * Ivica Bradara 150 kn * Miroslav Fadiga 100 kn * Iva Mustapić Ilić 400 kn * N. N. 270 kn * Ivo Marušić 100 kn * Vedran Cesarec 500 kn * Marija Sučić 100 kn * Mirjana Belić 300 kn * Zdenka Podhraški-Relja 20 kn * Vinko Klarić 150 kn * Tanja Škof 1.400 kn * Veronika Valičević 50 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Ivana Josipović 100 kn * Gordana Radošević 50 kn * Kosana Alilović 250 kn * N. N., Darda 20 kn * Anonimni hodočanih u Ludbreško svetište 800 kn, 85 EUR, 1501 USD * Valentina Šatrak 800 kn * Ante Čović 600 kn * Hrvoje Cerovac 200 kn * Dubravka Trgovac 50 kn * Ana Josipović 200 kn * Anica Ćosić 200 kn * Ankica Balać 200 kn * Ante Čović 300 kn * Ante Matković 50 kn * Antonija Perhaj 400 kn * Berislav Bambir 100 kn * Boško Meić-Sidić 450 kn * Branka Maslač 200 kn * Branka Past 200 kn * Branka Štivil 1.000 kn * Cecilija Hrvoj 200 kn * Čedna Zrilić 200 kn * Danijel Krizmanić 200 kn * Davor Cindrić 500 kn * Družba Kćeri Božje Ljubavi, Nova Ves 1.000 kn * Ivan Bosnić 1.000 kn * Ivan Slišković 200 kn * Ivana Knežić 200 kn * Ivanka Rezo 200 kn * Ivica Petrinović 60 kn * Jelka Ekert 200 kn * Josip Barnjak 40 kn * Ljerka, Jakov, Dominik i Sara Krajcar 300 kn * Ljiljana Benčak 200 kn * Mara Cavar 600 kn * Mara Subotić 400 kn * Marija Stanić 200 kn * Marjan Hohnjec 200 kn * Marijo Škarpa 200 kn * Marijo Škarpa 200 kn * Matija Brekalo 500 kn * Midhad Huskić 50 kn * Milica Miloš 200 kn * Milka Tomašković 200 kn * Nikola Paro 300 kn * Silvija Vasilj 200 kn * Srećko Jakara 200 kn * Srećko Moretić 200 kn * Stjepan Kožul 200 kn * Šima Kaleb 200 kn * Šima Kaleb 200 kn * Štafaniya Novak 200 kn * Tekstil Mini d.o.o. 300 kn * Toni Hanich 200 kn * Verica Kanjer 700 kn * Vjernici Župe Pakoštane 250 kn * Vlasta Toufar Vuković 200

kn * Roko Srdarović 30 kn * Ivka Nedić 50 kn * Miroslav Blažan 50 kn * Jasmina Bernat 50 kn * Zoja Zubčić 50 kn * N. N. 50 kn * Luka Bučan 50 kn * Mario Krajačić 58 kn * Klara Poščić Stilin 100 kn * Manda Vujić 100 kn * Svjetlana Stipić 100 kn * Željana Bobanović 100 kn * Marija Grabić 100 kn * Marija Bozo Kostešić 100 kn

ZA GLADNE, BOLESNE, GUBAVE I

NAJPOTREBITIJE:

Dragica Kopic, Oštra Luka 50 EUR * Irena Gvozdić, Čapljina 50 KM * Ilijana Barbarić, Čitluk 20 KM * N. N. Mostar 700 KM * Ljilja Grbešić, Široki Brijeg 100 KM * Pero Petanjek 100 kn * Gina Papuga 50 kn * Josip Kordić 100 kn * N. N. 100 kn * Zlatko Tomljenović 1.200 kn * Željka Vodopija 200 kn * Zorica Vidulić 200 kn * Ivica Vrdoljak 50 kn * Ivan Stričević 1.000 kn * Jadranka Bačić-Katinić 100 kn * N. N. 270 kn * Dušanka Tadić 200 kn * Branko Dragojević 350 kn * Blaško Kivić 200 kn * Lidija Kovačić 500 kn * Ante Sabljak 150 kn * Zoja Zubčić 50 kn * Pero Petanjek 100 kn * N. N. 200 kn * Vera Čargonja 300 kn * Gordana Šizgorić 60 kn + 50 kn * Milka Brunec 200 kn * Sandra Španić 200 kn * Maro Kaluz 500 kn * Nada Alfrev 100 kn

SV. DJETINJSTVO – ZA DJECU U MISIJAMA

– MISIJSKE KUTIJE:

Prvopričnici župe Marije Majke Crkve – Katedrala, Mostar 950 KM * Danijela Spahija 35 kn * Marina Vukušić 15 kn * Jasminka Fleten Sever 250 kn * Mario Knežević 50 kn * Josip Bitunjac 10 kn * Sanja Nikčević 500 kn * Ljerka Berković 20 kn * Antonia Srzić 800 kn * Dinko Rogulj 50 kn * Dinko Rogulj 200 kn * Varga Vesna 195 kn * N. N. 50 kn * Stjepan Kozelka 50 kn

DJELO SV. PETRA – ZA ŠKOLOVANJE SV. ČENIKA U MISIJAMA:

Hercegovačke biskupije 3.800 KM, 510 EUR, 50 kn i 50 USD * T. K., Vogošća 30 KM * Molitvena zajednica „Emanuel“ Grude 360 KM * Obitelj Majić 1.200 kn * Duška Ćorić 3.750 kn * N. N. 270 kn * Gordana Šizgorić 60 kn * Stjepan Harča 100 kn * Tomislav Bilic 150 kn

ZA ŠKOLOVANJE DJECE U MISIJAMA:

Ivan Prskalo, Mostar 20 KM * Ivanka Doko, Čitluk 25 KM * Mara Jurić, Bijelo Polje 70 KM * „Komping“ d.o.o. Vitez 50 KM * Anda Mihaljević, Nova Bila 100 KM * Marija Galić 50 kn * Goranka Rupe 100 kn * Josip Župan 50 kn * Verica Grbić 270 kn * Senka Dominiković 100 kn * Ivica Inkret 300 kn * N. N. 100 kn * Igor Končurat 300 kn * Anda Svoboda 50 kn * Danica Kristić 100 kn * Dubravko Dujmić 100 kn * Marko Stepić 1.700 kn * Dario Maradin 100 kn * Tomislav Skroza 200 kn * Anica Pušić 700 kn * Milica Palijaš 800 kn * Župa Žedno Arbanija 150 EUR * Davorka Pravica 200 kn * Štafaniya Novak 100 kn * Tereza Milavić 500 kn * Sonja Kovačević 500 kn * Nikola Komljenović 300 kn * Josip Trbara 200 kn * Svetana Poborac 200 kn * Danica Humek 20 kn * Roselda Martinus-Bjažević 50 kn * Nada Vuković 50 kn * Ileana Vojković 50 kn * Vesna Erdac 75 kn * Marija Dušak 100 kn * Dario Mavrić 100 kn * Ivanka Boras 100 kn * Siniša Jurić 100 kn * Milan Matotan 100 kn * Jozo Cavar 100 kn * Mate Radoš 150 kn

ZA GLADNU I BOLESNU DJECU:

Franjo Radovac 150 KM * Dijana Blažević, Banja Luka 100 KM * Irena Šimić, Humac 30 KM * „Emmesse“ Čitluk 200 KM * N. N. Sarajevo 50 KM * Nikola Slišković, Široki Brijeg 100 KM * N. N. Sarajevo 100 KM * Danijela Knezović, Široki Brijeg 30 KM * ŠSF Provincija Sv. Obitelji - Hercegovačka provincija, Sarajevo 200 KM * Učenici OŠ Ivane Brlić-Mažuranić, Ljubuški 293,60 KM;

51,40 kn; 3 EUR * Stoja Vasilj, Ljubuški 100 KM * Autoprijevoznik Željko Glavina 1.000 kn * Ante Sabljak 150 kn * N. N. 240 kn * Ivo Filipović 700 kn * Vikica Šalić 300 kn

ZA BUNARE U MISIJSKIM ZEMLJAMA:

Dragan Matijević 180 kn * Vice Čondić 700 kn + 300 kn * Sandro Jakopčević 75 kn

ZA MISIJE I GLADNE U KONGU:

N. N. Banja Luka 100 KM * 10 EUR; 20 kn * Stane Radulović 50 kn * Lidija Petrač 70 kn * N. N. Pero Kožul 500 kn * Mira Noethig 100 kn * Ivan Stričević 3.000 kn * Mato Ćosić 2.000 kn * Miroslav Pačić 1.200 kn * Marija Daniela Krnić 1.000 kn * Jela Grgić 700 kn * Ivana Lonić 600 kn * Paško Gulin 600 kn * Josipa Glibota 525 kn * Aleksandar Đura 500 kn * Nikola Rožić 500 kn * Nikola Dominis 370 kn * Josipa Kartelo 200 kn * Dragica Mustapić 200 kn * Valentina Opačak 200 kn * Vjekoslava Dominis 200 kn * Maja Peraica 200 kn * Ruža Žuljević 200 kn * Jelena Banović 200 kn * Ana Vuković 200 kn * Kata Sabelja 100 kn * Bosmattom d.o.o. 5.000 kn * Lidija Kovačić 1.000 kn * Ante Jukić 500 kn * Katica Franičević 400 kn * Fabijan Slatina 200 kn * Blaško Kivić 100 kn * Mate Barić 20 kn * Ivana Granić 50 kn * Kramara Sanela Nikolić 50 kn * Kristijan Sinović 50 kn * Željana Nizić 50 kn * Stipe Čizmić 50 kn * Marija Vuković 100 kn * Đurđica Jagarinec 100 kn * Vedran Božić 100 kn * Mladen Crneković 100 kn * Silvija Klanjčić 100 kn * Katarina Davidović 100 kn * Željana Bobanović 100 kn * Katica Kuštro 100 kn * Jana Tomić 100 kn * Nikola Horvat 100 kn * Eva Samaržija 100 kn * Dario Časar 100 kn * Irena Šanjek 100 kn * Sandra Hrastinski 100 kn * Mihael Popinjac 100 kn * Ružica Medvarić-Bračko 100 kn * Ivan Vičić 100 kn * Srećko Botrić 150 kn + 150 kn

ZA MISIJE I GLADNE U TANZANIJU:

T. K., Vogošća 30 KM * Josip Vlatić, Mostar 150 KM * Župni ured Polog, don Jakov Remić 1.000 EUR * Ljiljana i Gojko Zovko, Međugorje 500 EUR * N. N. Mostar 700 KM * Marinko Ćubela, Polog 100 KM * Danijel Opraš 100 kn * Ante Sabljak 150 kn * Robert Skejić 150 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BENINU:

Slavica Bilandžić 100 kn * Iva Miličević 200 kn * Ruža Doknjaš 30 kn * Karla Martinić Dvornik 500 kn * Kristina Jurković 200 kn * Ljiljana Lukač 100 kn * Dubravka Pavišić Strache 50 kn * Ana Mrgan 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U RUANDI:

Župni ured blaženog Alojzija Stepinca, Orašje 300 KM * Molitvena zajednica „Emanuel“, Grude 370 KM * Igor Pivac 500 kn * Župa Bapska 5.000 kn * Katarina Vajdoher 100 kn * Marija Barić 20 kn * N. N. 100 kn * Zoran Zorica 100 kn * Ružica Medvarić-Bračko 100 kn * Srećko Botrić 150 kn + 150 kn * Romano Tripalo 150 kn * Stana Prskalo 150 kn

ZA MISIJE I GLADNE U ZAMBIJI:

Paško Gulin 600 kn * Marija Bartošek 300 kn * Marija Puharić 40 kn

ZA MISIJE I GLADNE NA HAITIJU:

Božo Lovrić, Široki Brijeg 30 KM * Nikolina Petrović, Vitez 5 KM

ZA MISIJE I GLADNE U EKVADORU:

Lucija Vučić 500 kn * Ivan Bošnjak 100 kn

ZA MISIJE NA SALOMONSKIM OTOCIMA:

N. N. 270 kn * Ivan Janeš 600 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BURUNDIJU:

Paško Gulin 600 kn * Nada Hrga 300 kn

ZA MISIJE I GLADNE U UGANDI

T. K., Vogošća 30 KM * Dominik Pozderac 1.000 kn

ZA MISIJE I GLADNE U KAMERUNU:

Ružica Medvarić-Bračko 100 kn

ZA MISIJE I GLADNE U BOLIVIJU:

Josip Vladić, Mostar 350 KM

ZA MISIJE I GLADNE U GANI:

Marinko Marić, Mostar 200 EUR

ZA MISIJE I GLADNE U KENJI:

Marica Marčelja 100 kn * Marijana Pervan 200 kn

ZA GLADNE U SUDANU:

N. N. 100 KM

ZA MISIJE NA ISLANDU:

N. N. 270 kn

ZA SVETE MISE U MISIJAMA:

Blažica Šmalcelj 400 kn * S. Timotaja Vukšić 200 kn * S. Krunoslava Čapin 100 kn * Župa Žedno Arbanija 7.000 kn * Timotej Vuković 500 kn

ZA AKCIJU MIVA - MISIJSKA VOZILA:

N. N. Sarajevo 2.000 kn * Miro i Dragica Bevanđa, Mostar 20 KM * Župa sv. Josipa, Vinjani Hercegovački 600 KM * Župa rođenja BDM, Vinica 370 KM * Župa Uznesenje BDM, Prisoje 300 KM; 50 EUR * Obitelj Majić 600 kn * Sandro Jakopčević 50 kn * Andrija Miličević 2.000 kn * Don Tomislav Debelić 300 kn * Dr. Josip Šimunović 1.500 kn * Župa Sv. Leopolda Mandića 2.700 kn * Ivo Lacić 5.000 kn * Župa Sv. Spasa, Mokošica 2.300 kn * Caritas Župe Sv. Matin na Muri 2.000 kn * Župa Soblinec 1.810 kn * Župa Uskrsnuća Kristova, Čepin 1.500 kn * Klara Oštrić 900 kn * Damir Kaić 800 kn * Gec d.o.o. 500 kn * Sven Bosnić 500 kn * Marija Lovrinčević 500 kn * Miroslav Kapš 500 kn * Veronika Vuković 500 kn * Franjo Kresonja 400 kn * Ruža Vukadin 300 kn * Ivo Cancar 300 kn * Ankica Balajić 200 kn * Željko Horvat 200 kn * Božidar Škarec 200 kn * Andre Depikolozvane 200 kn * Ivan Radosavljević 200 kn * Tomislav Pribanić 200 kn * Slava Horvat 200 kn * Jelena Salopek 200 kn * Aurelije Dovranić 200 kn * Mira

Madunić 200 kn * Mira Goreta 200 kn * Josip Munivrana 16 kn * Aleksandar Branković 35 kn * Andrija Marić 45 kn * Anđelka Mazarović 40 kn * Anica Friščić 50 kn * Anka Čurić 100 kn * Anka Dužnović 100 kn * Anka Lovrečki 100 kn * Blaženka Čehovec Matić 100 kn * Blaženka Hrstovščak 30 kn * Božidar Raspoivić 20 kn * Branimir Šimurina 100 kn * Cecilija Hrvoj 100 kn * Dalibor Buljanović 100 kn * Danica Jeličić 50 kn * Dario Mrvelj 100 kn * Dinka Ilić-Roller 100 kn * Dragica Čavlović 100 kn * Dragica Kovač 50 kn * Dražen Puharić 47 kn * Dušanka Milin 100 kn * Eva Samaržija 50 kn * Eva Samaržija 50 kn * Grozdana Jelavić 100 kn * Ilija Topalović 100 kn * Iva Vukas 30 kn * Ivan Azinović 100 kn * Ivan Kvrnjaš 100 kn * Ivanica Baričić 50 kn * Ivanka Kranjec 50 kn * Ivica Dropulić 20 kn * Ivica Tudor 50 kn * Janko Severin 50 kn * Janko Severin 50 kn * Janja Kutle 50 kn * Jela Bilić 100 kn * Josip Rajčić pok. Marka 40 kn * Kata Prenkit 20 kn * Kristian Sinovčić 50 kn * Luca Radman 20 kn * Lucija Lukan 50 kn * Luiza Lufčić 100 kn * Maja Oljača 100 kn * Margareta Grmšek 50 kn * Margita Žagarova 100 kn * Marija Božić 100 kn * Marija Kujavec 100 kn * Marija Marčeta 100 kn * Marija Pajan 100 kn * Marija Smolić-Ročak 50 kn * Marija Vajić 100 kn * Marijan Petrin 85 kn * Marin Martin 100 kn * Milica Vidić 100 kn * Milka Tomašković 100 kn * Mira Ponjavić 50 kn * Mirjana Crvić 30 kn * Mirjana Francetić 80 kn * Mirko Balačić 100 kn * Natko Blagojević 100 kn * Nevenka Dobrinić 50 kn * Nikica Gracin 100 kn * Nikola Damjanović 50 kn * Olga i Dijana Babić 50 kn * Pero Petanjak 50 kn * Samostan Kćeri Božje Ljubavi, Križevci 100 kn * Slavko Mihić 100 kn * Smiljana Dragić 100 kn * Snježana Mijošević 70 kn * Stanko Milić 100 kn * Vedran Višnjik 100 kn * Vedran Višnjik 100 kn * Vladimir Rusac 100 kn * Zlatica Đaković 20 kn * Kaja Jurišić 20 kn * Kata Kablar 50 kn * Kata Pavek 20 kn *

Kata Pranjić 50 kn * Katarina Herc 100 kn * Katarina Ivaniš 30 kn * Katarina Karlović 150 kn * Katarina Kartelo 150 kn * Katarina Rodak 200 kn * Katarina Trstenjak Jurković 50 kn * Katica Benković 200 kn * Katica Franjić 200 kn * Katica Hrkač 100 kn * Klara Mijić 100 kn * Krešimir Pudar 200 kn * Kristina Biličić 100 kn * Krunoslav Razumović 100 kn * Lidija Kovačić 500 kn * Loreta Koprivnjak 50 kn * Luca Jelušić 50 kn * Luca Radman 20 kn + 20 kn * Lucija Dančević Sočak 30 kn * Luka Novko 250 kn * Ljiljana Matušin 100 kn * Ljuba Bagarić 100 kn * Ljubica Močibob 100 kn * Ljubica Šošarić 30 kn * Ljubomir Fak 150 kn * M. Pelčić 100 kn * Manda Suknjov 740 kn * Manda Vujić 100 kn * Mara Ivandić 100 kn * Marija Anđelić 50 kn * Marija Bošnjak 100 kn * Marija Brkljača 200 kn * Marija Cremer 30 kn * Marija Križek 200 kn * Marija Kužić 20 kn * Marija Mikšec 50 kn * Marija Novak 50 kn * Marija Perše 30 kn * Marija Selek 100 kn * Marija Štok 50 kn * Marija Tomak 100 kn * Marija Vučetić 100 kn * Marija Vuksanović 50 kn * Marija Zrilić 200 kn * Marjan Iža 100 kn * Marina Markešić 100 kn * Marina Živić 100 kn * Mario Vdović 100 kn * Marko Mrnjec 100 kn * Marko Zvonimir Bulimbašić 100 kn * Marta Belobrk 30 kn * Martina Horvat 100 kn * Massimo Milevoj 50 kn * Matea Kelečić 50 kn * Mateja Ivanović 96 kn * Matija Knežević 20 kn * Matijevec 50 kn * Mato Markulić 20 kn * Melita Pavlinušić 500 kn * Mihael Mihaljević 100 kn * Mijo Franjević 50 kn * Mila Glavaš 100 kn * Mila Marković 50 kn * Miljenko Šutej 100 kn * Mirjana Vlahović 100 kn * Mirjana Bakarić 200 kn * Mirjana Matošina 100 kn

ZA MASLINOVE GRANČICE:

Župa Popovača 1.000 kn

POŠTANSKE MARKICE I TELEFONSKE KARTICE:

Ester Jurančić Radulović * S. Velimira Marinović * Kornelija Ranac

MISIJSKA KRIŽALJKA – studeni 2017.

Radosna vijest	Godišnjak	Vrsta pokrivača	Kosi četverokut	Rijeka na Kosovu	Tajna (lat.)	Prijedlog	Vrsta vune	Gram	Gospina majka	Lagano	Od	Ljudi bez kose	
Nova misionarka franjevka													Biskupija u Kongu gdje je naša misionarka
Nije obran								Prehlada Dugo vrem. razdoblje					
Glup (tur.)						Neotesan (tur.) Opis do sitnica					Lutecij Mala rijeka		
Vrsta ukrasnog kamena									Zao Rt u Indoneziji				
	Lijenost									Zamjenica Kamenjar			
	Japanska pjesma							Suprotno od posiv Rij. u Srbiji					
	Makarska					Kamo (lat.) Uran						U Italiji	
	Rodno mjesto misionarke												

Rješenja iz prošlog broja: EVANDELISTA, ANTIOHIJA, TROADA, LUKA

